Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 3 ноябрь • Чоршанба • № 122 (14150) ترکستان ✱ TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

ЯНГИ УФҚЛАР ОЧГАН САФАР

Президентларнинг яккама-якка суҳбати пайти.

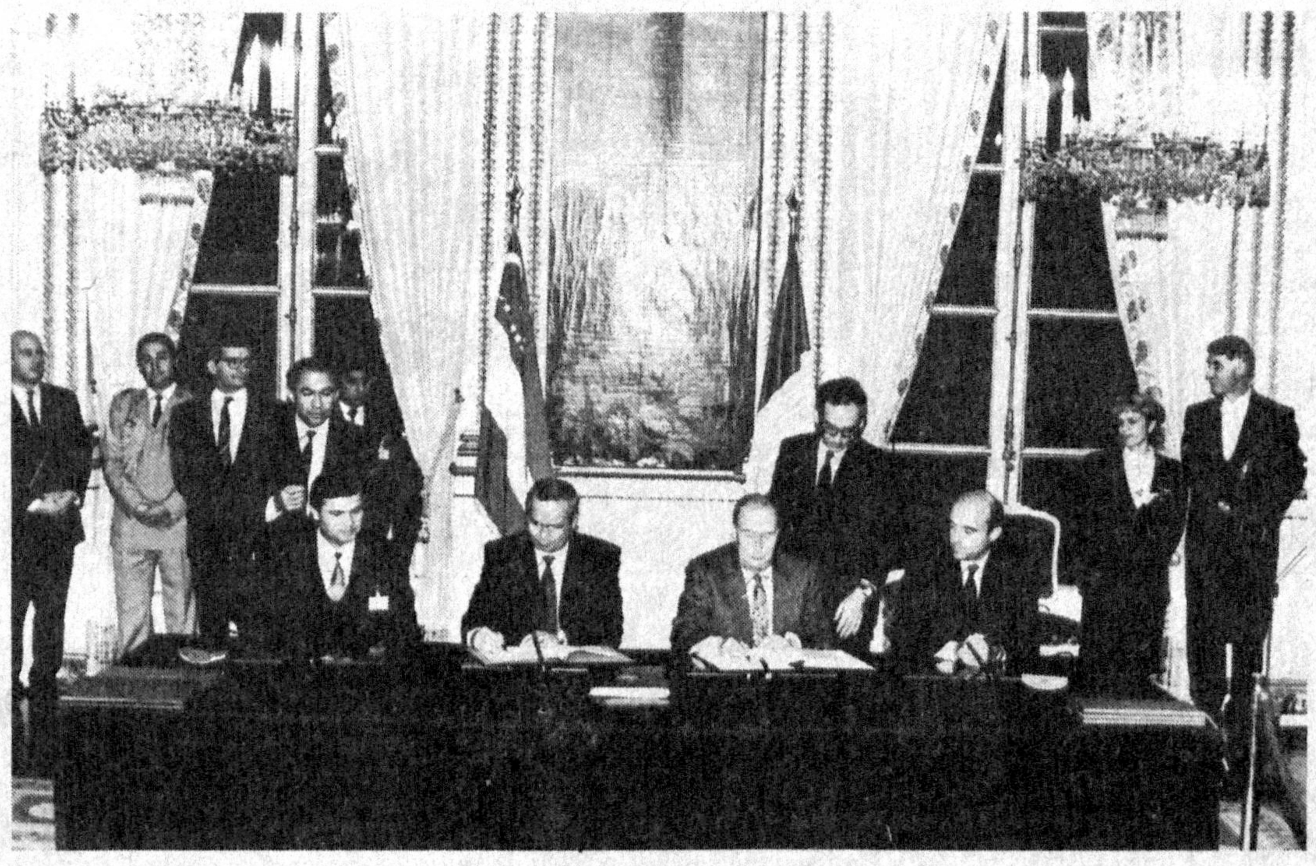

Ҳукуматлараро битимларни имзолаш пайти.
Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

...Гўзал, мислсиз Париж юксак мартабали меҳмонларни кўплаб кутиб олган, бундай тантаналарга кўникиб кетган. Шундай бўлсада, Ўзбекистон раҳбарининг ташрифи барчада алоҳида қизиқиш уйғотди. Чунки, Марказий Осиё минтақасидаги бу йирик мамлакатда тинчлик ва барқарорлик ҳукмрон. Французлар учун бу — ишончли ҳамкорликнинг муҳим гаровидир.

Франция Республикаси Президенти Франсуа Миттеран Ислом Каримовнинг Парижга ташрифининг муҳимлиги ҳақида гапирар экан, бу ташрифни шундай таърифлади: «Ҳозирги сиёсий вазиятда Марказий Осиёда етакчи ўринни эгаллаб турган мустақил Ўзбекистон Шарқ билан Ғарб ўртасида ишончли кўприк бўлиши мумкин. Кўп асрлик тарих, теран анъаналарга эга бўлган, инсониятнинг фахрига айланган алломаларни етказиб берган Ўзбекистон доимо французларнинг диққатини тортиб келган. Бу ташрифдан кейин шуни ишонч билан айтиш мумкинки, мамлакатингиз биз учун янада яқин бўлиб қолди. Янги Европа учун Париж хартиясининг ҳамда дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши давлатларимиз ва халқларимиз олдида янги истиқболлар очади. Французларнинг феъли шундайки, улар муҳим бир қарорга келишдан олдин вазиятни узоқ ва батафсил ўрганади, ҳамма нарсани тарозига солиб кўради. Бир қарорга келгандан кейин эса, бу қарордан асло қайтмайди».

Президент Ислом Каримовнинг француз ишбилармонлари миллий кенгашида бўлиб ўтган учрашувида ҳам бу фикр такрорланиб турди. Учрашувга йирик давлат ва хусусий фирмалар, компаниялар, банкларнинг вакиллари йиғилган эди. Кенгаш ишбилармонларга ҳар томонлама кўмак бериб ва уларни қўллаб-қувватлабгина қолмай, Франциянинг ўзида ва хорижда уларнинг манфаатларини ҳимоя ҳам қилади.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Франция Президенти номидан ўтказилган расмий қабул маросимида сўзлаган нутқи

Президент жаноблари!
Хонимлар ва жаноблар!

Аввало бизни, Ўзбекистон делегацияси аъзоларини меҳмондўст ва ажойиб Франция диёрида қувонч билан, самимий кутиб олганингиз учун чин қалбдан миннатдорлик билдираман.

Президент жаноблари, ёш мустақил Ўзбекистон ва унинг халқи шаънига айтган яхши гапларингиз ва истакларингиз учун Сизга миннатдорлик билдираман. Сизнинг тарих ва маданият соҳасидаги чинакам чуқур билимингиз, Ўзбекистоннинг ўтмиши ва ҳозирги кунига бу ердаги ҳурмат-эътибор бизни ҳайратга солди, Президент жаноблари, Сизга, жаҳон маърифати ва ҳозирги дунё тараққиётига улкан ҳисса қўшган халқингизга миннатдорлик туйғуларини уйғотди.

Францияда бир неча асрлардан буён бизнинг тарихимиз, маданиятимиз, тилимиз, буюк аждодларимиз меъроси хусусида чуқур тадқиқотлар олиб борилаётганини мамнуният билан таъкидлайман. Француз шарқшунослари бу соҳада кашшофлик қилдилар ва ажойиб натижаларга эришдилар.

Буюк ипак йўли Франция ва Испаниядан олис Ҳиндистон ва Хитойгача чўзилган бўлиб, қадимий Ўзбекистон шу йўлда мамлакатларни бир-бири билан боғловчи марказий бўғин, Шарқ билан Ғарб, ислом билан насронийлик бир-бирига туташган жой эди, Шарқ ва Ғарб маданиятлари бир-бири билан боғланган жой эди.

Олис ўтмишдаги ўзаро муносабатларимизнинг кўпгина шонли саҳифалари тарихда сақланиб қолган. Сизлар Тамерлан деб атайдиган буюк бобомиз Амир Темур билан XIV ва XV асрлардаёқ мамлакатларимиз ўртасида мустаҳкам сиёсий, иқтисодий, маданий алоқаларни ўрнатиш зарур деб ҳисоблаган Франция қироли Карл VIнинг ёзишмаларини эслатишнинг ўзи кифоядир.

Ўзбекистон Франция халқига зўр эҳтиром ва ҳурмат билан қарайди. Ўзбеклар ва французларни эзгулик, меҳмондўстлик, қувноқлик, тинчлик ва фаровонликка интилиш каби муштарак миллий хусусиятлар яқинлаштиради. Биз Вольтер ва Руссонинг ўлмас меъросини, француз адиблари Бальзак, Золя асарларини ўзбек тилида ўқиб, таҳсин айтамиз. Француз рассомлари Ренуар, Гоген чизган суратларни кўриб завқланамиз. Жорж Бизе, Морис Равель, Клод Дебюсснинг мислсиз мусиқаси, Эдит Пиаф, Шарль Азнавурнинг ажойиб овози кўплаб ўзбекистонликларни мафтун қилади.

Халқимиз катта эҳтиром билан қарайдиган француз ёзувчиси Виктор Гюгонинг: «Бутун дунёда тинчлик ғояси — барча миллатлар мулкидир. У энг юксак бахт-саодат сифатида тинчликни талаб қилади», деган сўзлари кўнглимизга яқин. Буюк инсонпарвар ёзувчининг бу сўзлари ўзбек халқининг маталига ҳамоҳанг; «Элга эл қўшилса, фаровонлик бўлади, элдан эл ажралса — муҳтожлик бўлади», дейди халқимиз.

Бизнинг назаримизда Франция — инсоният руҳи улуғворлиги ва ақл зиёси рамзи, жаҳонга кўплаб атоқли арбоблар етказиб бер-

(Давоми 2-бетда).

Франция Президенти Франсуа Миттераннинг расмий қабул маросимида сўзлаган нутқи

Президент жаноблари, хоним! Хонимлар ва жаноблар!

Сизларни Франция диёрида қабул қилиш мен учун мамнуният бахш этади. Мамлакатингиз яқинда мустақилликка эришган бўлса-да, биз Ўзбекистонни яхши биламиз.

Ўзбекистон Республикаси бой тарихий ўтмишга эга бўлган ёш давлатдир. Сизнинг ўлкангиз Осиё йўллари туташадиган марказда жойлашган бўлиб, биргаликда яшаган сўғдлар, бақтрияликлар ва хоразмликлар билан суғориш санъатини барвақт эгаллаб, ўтроқ маърифатнинг тез гуллаб-яшнашига эришган. Самарқанд, Ипак йўли тўғрисида ҳамма эшитган. Ўрта аср бошланғич даврида бу шаҳар муҳим ўрин тутган. Ипак йўли Ғарбий Европа ва Осиёнинг узоқ шарқидаги айрим мамлакатлар ўртасида самарали савдо ва маданий алоқаларни йўлга қўйишга имкон берди.

Бухоро ва Самарқанд теграсида Сўғдиёна мамлакати қўшни империяларга иқтисодий жўшқинлик ва диний бардошлилик намунасини кўрсатди.

Эрамизнинг 660-йилида номи бизгача етиб келмаган буюк рассом Самарқанд хони саройида Марказий Осиёдаги бошқа хонликлардан, шунингдек, Юқори Осиёдаги турк империясидан, Хитой, Корея ва бошқа мамлакатлардан қимматбаҳо совғалар билан келган элчиларни тасвирлаган. Улар пойтахтга боришмоқда эди.

Кўпчиликка маълум бўлмаган бу шоҳ асар ҳозир ўзи топилган жойда, Афросиёбда намойиш қилинмоқда. Уни томоша қилган ҳар бир киши тинчлик ва биродарлик элчиларини кўргандек бўлади. Сизнинг мамлакатингиз ана шу халқларнинг меросхўридир.

Президент жаноблари, бир неча ойдан сўнг ажойиб мамлакатингизга ташриф буюришга мени таклиф қилган экансиз, мен ушбу санъат асарини ҳамда ислом маърифатига кўплаб буюк алломаларни етказиб берган шу диёрни ўз кўзим билан кўришга муваффақ бўламан.

Мазкур алломалардан икки нафари ўз ватанининг шон-шуҳратини Париж дорилфунунигача етказган. Улардан бири ибн Сино бўлиб, биз уни Авиценна деб атаймиз. Шу зот туфайли Ғарб Аристотел асарларини ўқишни ўрганди. Урганчда туғилиб ўсган ал Беруний бизга Алиборон деган ном билан таниш. У буюк тарихчи ва қомусчи олимлардан бири эди. Математиклар ватани бўлган Франция алгоритмни кашф этган ал Хоразмийни ҳам билади. Орадан уч аср ўтгач, Темурнинг невараси Улуғбек Самарқандни фалакиёт пойтахтига айлантирди. У ерда санъатнинг ҳамма турлари гуллабяшнади. Самарқанд, Бухоро ва Хива каби шаҳарларга шон-шуҳрат келтирган меъморий ёдгорликлар шундан далолатдир. Сайёҳларнинг ҳикоялари мамлакатингиз адабиёти, тожирлари, ҳунармандлари шон-шуҳратини узоқ ўлкаларга етказди.

Икки минг йилдан зиёдроқ тарих турли халқларнинг тинч-тотув яшашига олиб келди. Улар умумий фаровонлик йўлида ижод

(Давоми 2-бетда).

Маълумки, яқинда матбуотда Ҳиндистоннинг Ҳайдаробод шаҳрида истиқомат қилаётган Бобурийлар сулоласининг вакили, «Ҳиндистондаги мўғуллар оиласи» жамиятининг бош котиби жаноб Зиёвиддин Тусийнинг республикамиз Президентига мактуби ва Ислом Каримовнинг ўша мактубга жавоби эълон қилинган эди. Куни кеча шу жамият раисаси, сўнгги Бобурий ҳукмдор—Баҳодиршоҳ иккинчи—Зафарнинг набираси бегим соҳиба Лайло Уммахонидан юртбошимиз номига мактуб келди. Қуйида шу мактубни эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига

Жаноби олийлари,

Биз, Темурийлар хонадонининг аъзолари, Сиз жаноби олийларининг ўғлим Зиёвиддин Тусийга йўллаган шахсий номангизни олиш бахтига мушарраф бўлдик. Сизнинг мактубингизда баён этилган самимий ва эзгу тилаклар Темурий ҳукмдорлар вориси бўлмиш фарзандимни бениҳоя масрур этди.

Мен кексайиб қолган бир аёлман, шу боис ҳам умримнинг ҳар бир кунини худонинг улуғ неъмати деб биламан. Мен тақдирнинг кўп жабру жафоларини бошимдан ўтказдим. Шукр, ҳозир ҳузур-ҳаловатда умргузаронлик қилмоқдаман. Аммо, бизнинг Темурий сулоламиз беҳад қийинчиликларга дучор бўлди. Биз ҳиёнат, макр-ҳийла азобларини ҳам кўп тортдик, сабаби — насл-насабимизнинг ноёблигидадир. Фақат Темурийлар хонадонига хос бўлган сабот-матонатгина бизни ғурбат ва муҳтожлик чангалидан халос этди. Беҳисоб кулфат ва йўқотишларга қарамасдан биз асло таслим бўлмадик, қалбимиздаги некбин руҳ ҳеч қачон сўнгани йўқ. Шу кунларда ҳам тирикчилик ўтказиш учун жонимиз борича ҳаракат қилишимизга тўғри келади. Аммо, ишончимиз комилки, Оллоҳ бизни ўз паноҳида сақлайди ва мадад беради.

Жаноби олийлари, мен Сиз орқали Ўзбекистоннинг жами фарзандларига дуои салом йўллайман. Умид қиламанки, менинг бу сўзларим инсон зотини эъзозлагувчи барча кишиларга етиб боражак ва улар фақат Оллоҳнинг иродаси билангина Сизнинг навқирон давлатингиз жаҳон ҳамжамияти даврасидан муносиб ўрин олганини англаб етадилар.

Азиз ўзбекистонлик биродарлар, ҳаётнинг ҳамма жабҳаларида юксак довонларни забт этишингиз учун сизлар ҳали олис ва машаққатли йўлни босиб ўтишингиз лозим. Фаровонликка элтувчи бу йўлингиз равон ва текис бўлиши учун ёш насллар тарбияси борасида кўп меҳнат қилишингиз даркор. Ўз ҳукуматингизга содиқ бўлинг, ҳамиша аҳил, баҳамжиҳат бўлинг — ана шундагина турмуш қийинчиликларини енгишга қодир бўласиз. Соҳиби карам Оллоҳ таолонинг марҳамати ила сизларнинг насабингиз жасур ва мард инсонлар зотига бориб туташади. Шуни ёдингизда тутингки, Оллоҳнинг илоҳий йўриқларига риоя этсангиз, у ҳамиша сизларга ёр бўлгай. Оллоҳ орангиздан муносиб бир кишини сайлаб олиб, уни сизларга раҳнамо айлаган ва сизларни ёруғ кунларга етказишни унга амр этган экан, барчангиз унинг доно ўгитларига амал қилишингиз лозим. Шундагина сизлар бошқа эл-элатлар орасида ажралиб турадиган буюк миллатга айлана оласиз. Ўзларингизга етакчи этиб сайлаганингиз зот эса, билингки, халифадир. Шу боис ҳам бахтингизни бой берманг, ҳамфикр бўлиб, ҳамкор бўлиб, бирлашибгина давлатингиз олдида турган қийинчиликларни бартараф қилишингиз мумкин. Агар ақл-идрок сўзига қулоқ тутсангиз, сизларни гўзал истиқбол кутажаги муқаррардир.

Шу муносабат билан мен XIV асрда яшаб ўтган машҳур авлиё ва уламо шайх Валиуллоҳ Бухорий ўша пайтдаёқ бугун содир бўлаётган воқеаларни башорат қилиб кетганини эслайман. Унинг кароматлари форс тилида назмий йўсинда битилган «Маснавий» асарида баён этилган эди. Шуни қайд этишни истар эдимки, бу зот 600 йил муқаддам ниманики башорат қилган бўлса, аксарияти бугун рўёбга чиқиб турибди. Иншооллоҳ, қолганлари ҳам рўёб топгай!

Буюк бобокалоним Бобурнинг 510 йиллик таваллуд тўйи юксак мақомда нишонланишига ишончим комил. Сиз жаноби олийларининг бу борада улкан саъй-ҳаракат кўрсатаётганингиз эса бизни чексиз қувонтирмоқда.

Оллоҳ таолодан Сизга сиҳат-саломатлик, куч-қувват тилаб қоламан. Ишончим комилки, яратган тангрининг ўзи Сизнинг эзгу ишларингизга мададкор бўлгай.

Бегим соҳиба
Лайло УММАХОНИ,
«Ҳиндистондаги мўғуллар оиласи» жамиятининг раисаси.
Ҳайдаробод шаҳри,
Ҳиндистон Республикаси.

Навоий вилояти меҳнаткашларига

Муҳтарам дўстлар!

Эришган катта меҳнат ғалабангиз муборак бўлсин!

Табиат инжиқликларини мардонавор енгиб, бебаҳо бойликлар макони бўлган Навоий заминида 125 минг тонналик улкан пахта хирмонини бунёд этганингиз саодатли кунларимизга сизлар инъом этган муносиб совғадир. Яратган бу бойлигингиз она Ватанимизнинг мустақиллигини янада мустаҳкамлашга, дастурхонимиз файзу баракасини оширишга ва иқтисодимизнинг юксалишига хизмат қилажак.

Ишончим комилки, навоийлик меҳнаткашлар даладаги ҳосилнинг сўнгги мисқолигача йиғиштириб оладилар, ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида улкан муваффақиятларни қўлга киритиб, 1993 йилни самарали якунлайдилар. Бу борада сизларга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва омадлар тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ислом КАРИМОВ.

ДИҚҚАТ: ТАШАББУС!

«Барчамизнинг ўрнимиз пахтазорда!»

РЕСПУБЛИКАМИЗ ЁШЛАРИНИНГ ҚАРОРИ ШУНДАЙ

Маълумки, айни кунларда бободеҳқонларнинг қалб қўри, пешона тери эвазига етиштирилган, ризқ-рўзимиз ҳисобланган пахтани йиғиб-териб олиш жадал суръатларда давом эттирилмоқда. Мустақил давлатимизнинг юксак хирмонини бунёд этишда ёшу-қари бирдек жонбозлик кўрсатмоқда.

Бугун пахта мавсуми янада долзарб паллага кирди. Яна озгина ғайрат, озгина шижоат бўлса бас, ёғин-сочинли кунларга қолмасдан кўзланган марра эгалланади. Шубҳасизки, бунда ёшларнинг ўрни, айниқса, каттадир. Шуларни кўзда тутган ҳолда ҳамда жойларда ёшлар томонидан билдирилаётган таклиф ва хоҳиш-истакларни инобатга олиб, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси 6 ноябрда давлатимизнинг Бош Қонуни — Конституциямиз қабул қилинганлигининг 1 йиллиги олдидан «Барчамизнинг ўрнимиз пахтазорда!» шиори остида ёшлар ҳашарини ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Шу куни ишлаб топилган маблағ юртимиз келажаги бўлмиш йигит-қизларнинг ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ҳал қилишга сарфланади.

Азиз ёшлар!

Ушбу хайрли ташаббусни қўллаб-қувватлаб, вақтингизни аямасдан катта меҳнат байрамида муносиб иштирок этасизлар, деб ўйлаймиз.

Ёшлар Иттифоқи фаоллари! Ҳашарнинг оммавий равишда, уюшқоқлик билан, юксак кўтаринкилик руҳида ўтиши кўп жиҳатдан сизларга боғлиқ. Шу куни барча куч ва имкониятларни ишга солган ҳолда, ҳашарчи-ю, теримчиларга зарур шарт-шароитларни яратиб бериб, уларга фаол мададкор бўласизлар, деган умиддамиз.

ҲАММА ЁШЛАР—ҲАШАРИГА!

ҚАЛБ АМРИГА ЖАВОБАН

Онда-сонда ёмғир севалаб турган айни кунларда саховатли бободеҳқонларимизнинг қалб қўри, пешона тери эвазига етиштирилган, мамлакатимиз мустақиллигининг асоси ҳисобланган пахтани йиғиб-териб олиш жадал суръатларда давом эттирилмоқда. Матбуотда эълон қилинган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг республика йигит-қизларига, ташкилот аъзоларига чақириғи мамлакатимиз вилоятлари пахтазорларида меҳнат қилаётган оловқалб ёшлар қатори ўқув юртлари талабалари, саноат корхоналари ёш ишчи-хизматчиларини, фаолларни руҳлантириб юборди.

Тошкент вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг биринчи котибаси Наима Жабборова биз билан суҳбатлашаркан: «Марказқўмнинг янги ташаббуси айни муддао бўлди. Маълумки, ҳозирги пайтда Тошкент вилояти пахта тайёрлаш суръатида энг юқори кўрсаткичларга эришмоқда. Вилоят далаларида илғор технология қаватида 300 мингга яқин теримчи ҳам ҳалол тер тўкиб меҳнат қилмоқда. Уларнинг аксарияти ёшлар.

6 ноябрь куни ўтказиладиган шанбалик далаларимиздаги меҳнат суръатининг янада авжига чиқиш палласи бўлади. Ҳозирги кунда 80-100 килограмм пахта тераётган ёшларимиз бу ташаббусни 110-120 килограмм пахта териш билан қўллабқувватлайдилар.

Уларнинг яхши ишлаши ва ҳордиқ чиқариши учун бир қанча таниқли санъаткорларни ҳам меҳнат авжига чиққан далаларимизга даъват этдик. Қолаверса, қўмитамиздаги ходимлар, фаолларимиз ҳам худди шу куни мамлакатимиз бойлиги тақдири ҳал бўлаётган далаларга отланадилар», деди.

УЛУШИМНИ ҚЎШСАМ

Бу кунларни ниҳоятда орзиқиб кутгандим. Тушларимда талабалик йиллари... Хаёлан бўлса-да, олисда қолган пахтазорни қўмсайман. Ният холис экан, яна пахтазор ёқалаб юриш насиб этди.

«Туркистон»да эълон қилинган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг «Барчамизнинг ўрнимиз пахтазорда!» шиори остида ёшлар ҳашарини ўтказиш ташаббусини ўқиб қолдим. Инсон қаерда фойдаси тегишини ўйласа, шу ерда бўлмоғи зарур. Ташаббусга қўшилишимдан мақсад ҳам ҳашарда иштирок этиш. Оғир об-ҳаво шароитида терган пахтам республика хирмонига улуш бўлиб қўшилса, ҳиссам борлигидан қувонаман. Шифокор ҳамкасбларимни ҳам бир кунлик ҳашарда кўргим келади. Бу сўзларим айримларга баландпарвозроқ туюлар, аммо бор гап шу. Халқимиз меҳнатсеварлиги туфайли пахтадан ҳурмат ва эътибор топди. Даъватга жавобан бефарқ бўлмайлик, пахтазорда жавлон урайлик, азиз юртдошлар!

З. АПТАРОВ,
жарроҳ.

ҲАММАМИЗ ПАХТАЗОРДА БУЛАМИЗ

Кузнинг сўнгги ойи ҳам бошланди. Сахий далаларимизда ҳали ҳосил мўл. Деҳқоннинг эса қўли қўлига тегмайди. Улар учун ҳар дақиқа ғанимат. Кузнинг «ҳазилкаш» об-ҳавоси деҳқонни тез-тез огоҳлантириб қўймоқда. Кейинги кунларда бир неча вилоятларимизга ёғиб ўтган ёмғир анчагина ишларнинг белига тепди.

Буни республикамизда пахта тайёрлашнинг қандай бораётганини ойнаи жаҳонда ҳар куни бериб борилаётган хабардан ҳам билсак бўлади. Бободеҳқонларимизнинг йил бўйи етиштирган ҳосилларини ўз вақтида йиғиб териб олишда ёшларнинг ўрни беқиёс. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси 6 ноябрда давлатимизнинг бош қомуси — Конституциямиз қабул қилинганлигининг бир йиллиги олдидан «Барчамизнинг ўрнимиз пахтазорда» шиори остида ёшлар ҳашарини ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Ташаббус газетамизда босилгандан сўнг республикамизнинг турли бурчакларидан ёшлар ташкилотлари раҳбарлари, деҳқонлар, ишчилар, хуллас, газетамизнинг мухлислари таҳририятимизга қўнғироқ қилиб ўз фикр ва мулоҳазаларини айтмоқдалар.

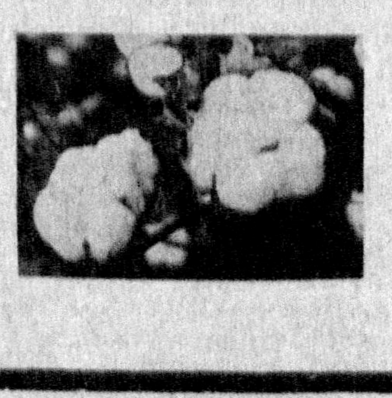

ҲАММА ЁШЛАР—ПАХТА ҲАШАРИГА!

ЯНГИ УФҚЛАР

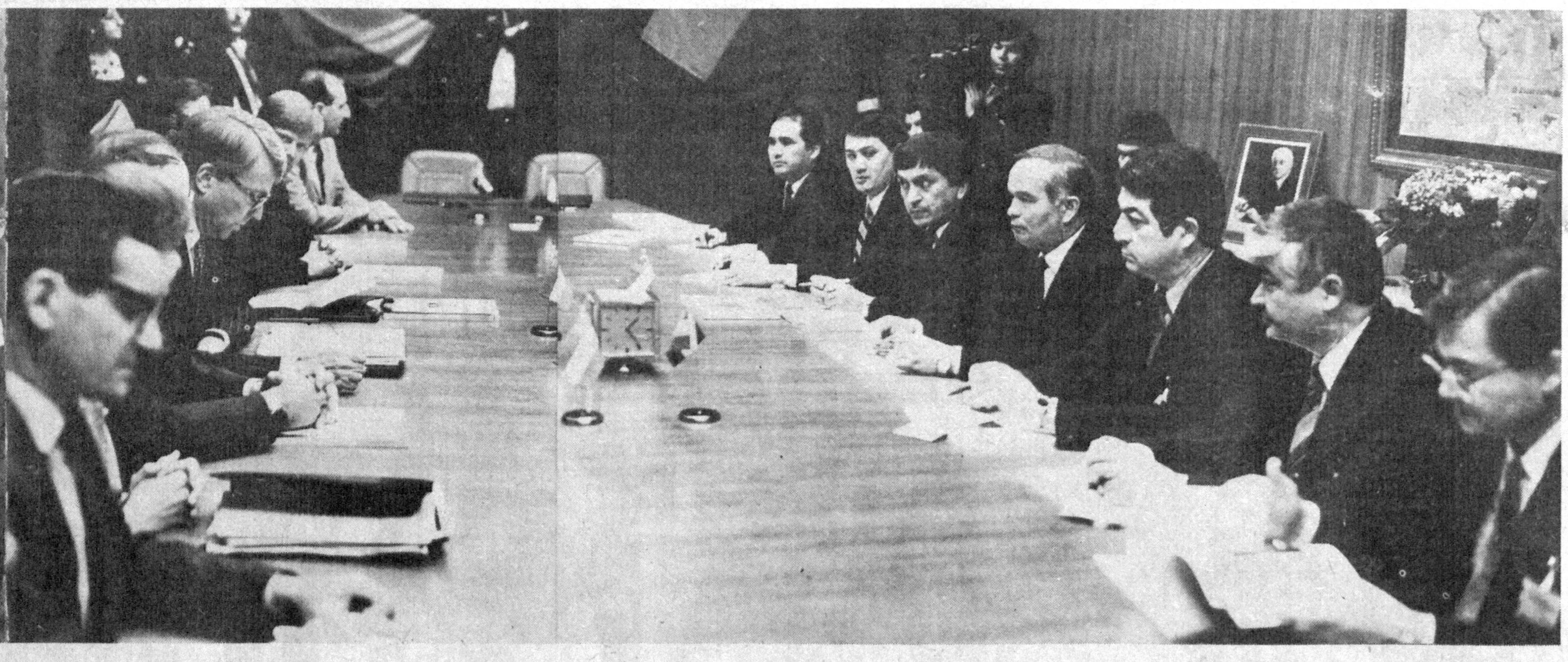

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Франция Президенти номидан ўтказилган расмий қабул маросимида сўзлаган нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда).

ган буюк мамлакатдир. Франция фақат ноёб маданият ва нафис санъат мамлакати, юксак маърифат, турмушнинг доно фалсафаси, инсонпарварлик билан йўғрилган адабиёт ва шеърият мамлакатигина эмас. Бизнинг наздимизда Франция жаҳонга илк бор эркинлик, тенглик ва биродарлик сингари олий мақсадларни инъом этган замонавий демократия ватани ҳамдир.

Буюк тарих ва ҳозирги замоннинг узвий боғлиқлиги, битмас-туганмас ақл-зиё ва маънавий салоҳият ҳозирги Францияни жаҳондаги қудратли саноат ҳамда илм-фанга эга бўлган йирик ва нуфузли давлатлардан бирига, истиқболи порлоқ мамлакатга айлантирди.

Франция Умумевропа хонадонини барпо этишда фаол қатнашмоқда. Бу хонадон қоидалари ва хусусиятлари шу ерда пайдо бўлгани ва Париж хартиясида мужассамлашгани чуқур рамзий маънога эга. Эркинлик, демократия, инсоннинг асосий ҳуқуқлари ва эрки ғоялари Ўзбекистон манфаатларига, бизнинг тушунчамиздаги жаҳонда иқтисодий, экологик, ҳуқуқий, маданий ва ахборот макони яхлитлигига тўла-тўкис ҳамоҳангдир. Бугун мен Париж хартиясига имзо чекиб, Ўзбекистоннинг шу хартия руҳи ва қоидаларига содиқлигини тасдиқладим.

Президент жаноблари!

Иқтисодий ва сиёсий соҳада Франция билан фаол ҳамкорлик қилиш истагимизни тушуниб, қўллаб-қувватлаётганингиздан жуда хурсандмиз. Мамлакатларимиз ва халқларимизнинг бахт-саодати, гуллаб-яшнаши учун, тинчлик ва ялпи тараққиёт йўлида муваффақиятли ҳамкорлик ва меҳнат қила оламиз, деган ишончга қўшиламан.

Ўзбекистон икки йил муқаддам мустақиллигини тиклади. Биз инсонпарварлик ва адолат қоидаларига асосланган очиқ демократик жамият қурмоқчимиз, бошқа — тараққиётнинг мураккаб йўлини босиб ўтган мамлакатлардаги барча фойдали жиҳатларни ўзида мужассамлаштирган эркин бозор иқтисодиётини барпо этмоқчимиз. Ҳар бир халқ тараққиёт ва янгиланишнинг ўз йўлини танлаб олади. Биз ҳам халқимизнинг миллий хусусиятлари ва анъаналарини, тарихи ва руҳиятини ҳисобга олиб, ўз йўлимизни танладик.

Ватанни тиклаш 22 миллион кишидан иборат кўп миллатли Ўзбекистон халқи ҳаётининг мазмунига айланган. Аммо бизда янги дунёга осонликча ўтиш хусусида ҳеч ким хомхаёлга берилмайди. Бунинг устига, ана шу жиҳатдан қараганда, Франциянинг маънавий ва сиёсий мадади катта аҳамиятга моликдир.

Бизнингча, Франция Республикаси билан ҳамкорлик Ўзбекистон учун Европада катта имкониятлар очиб беришга қодир, шунингдек бу ҳамкорлик Франция учун Марказий Осиё минтақасида катта имкониятлар яратади. Биргаликдаги ҳаракатларимизнинг умумий мақсади маълум, у ҳам бўлса, Европа ва Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, эркин бозор савдо-сотиғини кенгайтириш, фуқароларимизга муносиб турмуш тарзини таъминлаш, тинчлик, инсонпарварлик маънавият сари интилишдир.

Улкан иқтисодий, табиий имкониятларга, одамлар салоҳиятига эга бўлган Ўзбекистон ҳамма эътироф этган халқаро меъёрлар асосида сайёрамиздаги барча мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантиришга қатъий аҳд қилган. Ўзбеклар диёрида улкан минерал-хом ашё ва энергетика бойликлари мавжуд. Республика илм-фан, техника, юксак технология, қишлоқ хўжалиги, саноат, транспорт, алоқа соҳасида жуда катта имкониятларга эга. Бизнинг бойлигимиз, олтин — валюта заҳираларимиз, сиёсий барқарорлик, хорижий сармоялар юксак даражада муҳофаза қилиниши сўзимизнинг қатъийлиги ва ваъдамизни бажаришимиз, хусусий бизнес ва ишбилармонликка қатъий ҳуқуқий кафолат — жаҳоннинг етакчи компаниялари ва банкларини республикамизга жалб қилмоқда.

Ташрифимиз Ўзбекистон — Франция муносабатларига янги омил бахш этишига, янада самарали ҳамкорлик учун мустаҳкам замин яратишига чин кўнгилдан умид қиламиз.

Президент жаноблари!

Мамлакатингизга келиб, гўзал Францияни ўз кўзимиз билан кўриш насиб этгач, бир-биримизга ўзаро қизиқишимиз мустаҳкам тарихий илдизга эга бўлибгина қолмай, унинг келажаги ҳам порлоқдир, деган фикримиз тобора мустаҳкамланмоқда. Президент жаноблари, билишимча, Корнелнинг «Сид» фожиасидаги «нимадир етилиши учун вақт керак», деган доно фикр сизга жуда ёқади. Ўртамизда тенг ва ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантириш вақти келганига ишончим комил. Эндиликда ҳамдўстлигимизнинг улкан бунёдкорлик имкониятларини амалга ошириш учун сиёсий ирода ва фаол саъй-ҳаракат зарур.

Президент жаноблари!

Сиз дарахтларни яхши билишингиздан хабарим бор. Бу Сизнинг буюк афзаллигингиздир, бинобарин, Сизга жуда ҳавасим келади. Халқларимиз дўстлик ниҳолларини ўтқазган эдилар, биз имзолаган икки томонлама битимлар шу ниҳолларнинг шохларидир. Сиз каби биз ҳам ана шу ниҳоллар ўсиб, дўстлик ва ҳамкорликнинг мустаҳкам ва сермева дарахтларига айланишини истаймиз.

Имкониятдан фойдаланиб, Сизни, Франциянинг буюк фарзандини туғилган кунингиз билан табриклайман. Сизга чин кўнгилдан бахт-саодат, сиҳат-саломатлик, Франция халқи бахт-саодати йўлида узоқ умр кўришингизни тилайман.

Президент жаноблари, Сизни ўзингиз учун энг қулай пайтда Ўзбекистонга боришга яна бир бор чин кўнгилдан таклиф қиламан. Ўзбекистон халқи Сизнинг ташрифингизни сабрсизлик билан кутади. Ишонтириб айтаманки, Сиз ҳаммамиз учун энг азиз меҳмон бўласиз.

Қадаҳ сўзи айтмоқчиман:

Президент жаноблари учун!

Шу ерда ҳозир бўлганларнинг сиҳат-саломатлиги ва осойишталиги учун!

Ўзбекистон-Франция муносабатларининг ривожланиши ва гуллаб-яшнаши учун!

Гўзал Франция учун!

Франция Президенти Франсуа Миттераннинг расмий қабул маросимида сўзлаган нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда).

қилдилар. Жаноб Президент, Сиз турли халқларга ҳурмат билан қарашингизни биламан. Сизнинг сиёсий нутқингиз ва ҳаракатларингиз «тотувлик, барқарорлик, биродарлик» деган сўзлар билан ажралиб туради. Ўзбекистонга тарихий фалокатдан омон қолиш имконини берган шу минг йиллик донолик ҳозирги тарихий даврда танглик белгилари мавжуд бўлган минтақадаги асосий омилдир.

Бу олийҳиммат руҳ (Сиз шундай олийҳимматлик тарафдорисиз) турли фикрларни ҳурмат қиладиган чинакам демократияни ўрнатишга кўмаклашадиган омил эканига шубҳа қилмайман. Бунинг устига, Сиз ўз фикрини ифодалаш эркинлигини ҳуқуқий мақомга кўтарадиган Париж хартиясига имзо чекиб, буюк озодликни, айниқса сўз ва фикр эркинлигини кўпроқ эътиборга олиш истагингизни исботладингиз.

Биз ҳарбий блокларнинг бир-бирига қарама-қарши туриши давридан чиқдик. Бу — катта ютуқ. Кўп йиллар давомида Шарқ билан Ғарбнинг тўқнашувини бошидан кечирган олам учун, шунингдек, Франция-Ўзбекистон муносабатлари учун катта ютуқ. Эндиликда бу муносабатлар йўлида мафкуравий тўсиқлар йўқ. Ўн олти ой муқаддам Тошкентда элчихонамиз очилган пайтдан буён орамизда тўппа-тўғри муносабатлар ўрнатилган. Мен келгусида Парижда Ўзбекистон ваколатхонаси ҳам очилади, деб умид қиламан. Президент жаноблари, Франция ҳам Сизнинг мамлакатингиз — табиий бойликларининг мўллиги ва кўп жиҳатдан одамларнинг фазилатлари туфайли катта имкониятларга эга бўлган мамлакатингиз билан ҳамкорликни мустаҳкамлашни истайди.

Илгари француз тилини ўқитиш доирасидаги маданий ва педагогик алоқалар билан чекланиб қолган икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик бошқа соҳаларга ҳам кенг тарқалмоқда. Бу ҳамкорлик иқтисодиётдан таълим беришни, Тошкент иқтисодиёт дорилфунунида ва шахсан Сиз зўр қизиқиш билан қарайдиган дипломатия дорилфунунида иқтисодчи раҳбарларни тайёрлаш соҳасини ҳам ўз ичига олмоқда. Ички ишлар вазирликларимиз бангфурушликка қарши курашда, шунингдек, Франция илмий тадқиқотлар миллий маркази билан Самарқанддаги археология институти етти йилдан буён бирга ишламоқда. Ўзбекистон Фанлар академияси астрономия институти билан Ницца дорилфунуни ўртасидаги алоқалар қўшма фаолиятимизнинг яна бир мисолидир. Биз ҳозиргина имзолаган маданият ва техника соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим барча алоқаларга янги омил бахш этади.

Президент жаноблари, Сизнинг ташрифингиз бир-биримизни яхшироқ билиб олишимизга имкон беради. Мен ҳам ёшларимиз ва жамоатчилик ўртасидаги, Марказий Осиё, унинг қоқ юрагидаги Сизнинг мамлакатингиз билан Франция ўз келажагини боғлиқ деб ҳисоблайдиган Европадаги менинг мамлакатим ўртасидаги алоқалар янада ривожланишини кутмоқдалар.

Иқтисодиёт соҳасига келганда эса, Ўзбекистонга кўплаб ишбилармонлар боришмоқда. Франция ҳам ўз технологиясини, аралаш иқтисодиётнинг ривожланган ва самарали секторини барпо этишга доир билими ва бой тажрибасини ўргатишга тайёрдир.

Айрим тармоқлар, хусусан, нефть, қишлоқ хўжалик саноати, фуқаро авиациясининг барча тармоқлари, ветеринария ва иммунология айниқса имконияти кенг тармоқлардир.

Сиз Францияда мамлакатингиз тараққиётидаги муҳим омиллар — машинасозлик, меҳмонхона хўжалиги ва сайёҳлик, маиший хизмат, транспорт, тўқимачилик саноати, шунингдек, ишончим комилки, табиат муҳофазаси соҳасида ҳам Сизлар билан ишлайдиган ҳамкорлар топишингиз мумкин.

Президент жаноблари, Сизга айтиб қўяйликки, биз ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Сармояларни муҳофаза қилиш ва рағбатлантириш тўғрисидаги битимнинг имзоланиши иқтисодиёт ва молия соҳасидаги муносабатларимизга қулай шароит яратади. Бу эса республикангиз ишбилармон кишиларнинг ташаббуси учун имкониятларни тобора кенгайтириб, бозор иқтисодиёти томон ҳаракат қилишига кўмаклашади. Президент жаноблари, Сиз бу соҳада ўз танлаган йўлингиздан ҳаракат қилиш истагини турли вазиятларда айтгансиз. Бу йўлни иккала мамлакатимиз ҳам аъзо бўлган йирик молиявий ва халқаро муассасалар диққат-эътибор билан ўрганишмоқда. Иқтисодий соҳадаги ҳамкорлигимиз зарур даражага тезроқ чиқиб олиши учун Сизнинг қатъий мададингизга умид қиламан.

Президент жаноблари, хоним, хонимлар ва жаноблар, қадаҳларни қўлга олишингизни сўрайман. Ўзбек халқига фаровонлик ва муваффақият тилайман, шу халқни тез орада кўришга муяссар бўламан, деб умид қиламан. Шунингдек мен, Президент жаноблари, хоним, Сизларга ва бутун оилангизга бахт-саодат, дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз мустаҳкамланишини тилайман.

Яшасин, Ўзбекистон!

Яшасин, Франция!

«Абадий қадриятлар ва Аҳмад Яссавий»

Илгари хабар қилганимиздек, Тошкентда «Халқ сўзи» газетаси ташаббуси билан «Заман — Ўзбекистон» газетаси ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳамкорлигида ана шу мавзудаги халқаро илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, конференция ташкилий қўмитаси раиси Муҳаммаджон Қорабоев очди. Анжуманда Марказий Осиё мамлакатларидан, Туркия ва Бошқирдистондан вакиллар ҳамда меҳмонлар иштирок этдилар ва буюк бобомиз Аҳмад Яссавий маънавий мероси ва туркий халқлар қардошлиги мавзуларида маърузалар қилдилар.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Алишер Азизхўжаев иштирок этди.

«Туркистон» мухбири.

Миллий туйғу йўлларида

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон халқ шоири

Сиз келдингиз...

«АБАДИЙ ҚАДРИЯТЛАР ВА АҲМАД ЯССАВИЙ» ХАЛҚАРО АНЖУМАНИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳийм!

Туққон ерим ул муборак Туркистондир,
Бағримга оқ, тошлар уриб келдим мано!

Улуғ Ҳазрат!

Сизнинг бу ҳикматларингизни ўқир эканмиз, ўзимиз ҳам куяётганимиз, кўксимизга тошлар урилаётгани, кўзимиздан ёшлар қуйилаётганини ҳис этмасак унда охир замон, қиёмат ёвуқлашган бўлур эди. Оллоҳга шукрлар бўлсинки, орадан салкам бир аср вақт ўтган бўлса-да, адашган болаларингизни меросий қон тортди. Бугун биз Сизнинг чеккан озорларингиз озоримиз экани, ёзганларингиз ёзаримиз эканлигини англаб қолдик. Мен тавба-тазарру замони, шу йўл билан покланиш, ўз-ўзини маънан, руҳан чуқур англаш замони келганининг гувоҳи бўлиб турибманки, бу миллатнинг, юракларнинг шодлик маросимини чин кўнгилдан кутламоқ керакдир!

Бобокалон, Сиз ўз-ўзингизга муносабатда қанчалар бешафқатсиз. Зотан, бизнинг минг-минг йиллик исломий динимиз, ахлоқимиз шуни тақозо этаркан.

Қаҳҳор эгам нафсимни қил зеру забар
Ҳиммат берсанг шум нафсимга урсам табар.

Биз-чи, биз ўн нафсимизни енгмоқ, унга табар урмоққа жазм этганимизни ҳеч, ёки **«Тавба қилдим, ҳар иш қилдим хато қилдим»** деб ошкор тан олганмизми?

Муҳаммад Расули Акрам бир ҳадиси шарифида **«Муту қабла ан тамут»**, яъни «Ўлмасдан бурун ўлинглар» деб марҳамат қилган эканлар. Маъноси будир, сиз бу дунёга келган экансиз, ўзингиз ўлмасдан бурун нафсингизни ўлдиринг, — ўз ичидаги нафс балосини ўлдириб, кўнгил кўзини тўқлаб олмаган одам:

Оқил эрсанг ғарибларни кўнглин овла,
Дунёпараст ножинслардан бўйин товла, —

каби сатрларни битмоққа ўзида маънавий ҳуқуқ сезармиди?

Бу хусусда ҳикматларингизнинг Бухоро нусхасида шундай ёзилган «Ҳазрат Султон Хожа Аҳмад Яссавий андоғ айтибдурлар, шайх улдурки, ниёз олса мискин, ғариб, бечораларга бергайлар. Агар ниёз олиб ўзлари есалар, мурдор ит емишдек бўлғойлар».

Халқ орасидаги норозиликлар нимадан келиб чиқади? Адл (адолатсизликдан) ва тақво (қўли узунларнинг ҳаромхаришдан сақланмасликларидан) авом ҳаққидан «ёғлиқ-ёғлиқ емоқлари, турлук-турлук киймоқ»ларидан.

Улуғ пири муршид, бундан салкам бир аср бурун бизнинг бугунги бу муаммо-можароларимиздан Сизни ким огоҳ этган эди? Балки шунинг учун Сиз ўз авлиёлигингиз, илоҳий ижодингиз билан бир неча асрдан буён турк халқини тарбиялаб келасиз. Мен турк дунёсида қачонки, инқирозлар даври бўлган бўлса, бу ўша—бизни қадимий бебаҳо меросларимиз —сулук (Яссавий, Нақшбандия), бошқа тариқат—тамойилларимиздан чекиниш даврларида бўлган, — деб ўйлайман.

Жамиятдаги инқирозлар, кўнгилдаги бузилишларни мен бугун шу сулукларимиздан йироқлашиб кетганлигимиздан деб биламан. Бобокалон! Биз узр, тавба-тазарру, хор-зорлар, етим-есирлар кўнглин овлаб шеърлар битмоқ ўрнига: «Мен совет юртининг озод қизиман», деб ҳаволаниб юрганимизда Сиз қайда юриб эдингиз, бобожон?

Сиз умрни жуда қисқа ва ўткинчи деб баҳолайсиз ва тўғри қиласиз. Ҳар лаҳзасини мазмунли ўтказмоққа чақирасиз.

Ҳамиша яхшилик қилғил, кетарсен ушбу дунёдан.

Ва Сизнинг бу ўгитларингиз кор қилмай, «молу дунёга ҳирс қўйиб, бу дунё лаззатларидан тўйиб» яшашдан бошқа дарди йўқларга кескинроқ йўл кўрсатасиз.

«Бориб ўтган халойиқни мозорини томоша қил».

Насиҳатларингиз кўз устига. Аммо, айтинг Туркистоннинг улуғ пири, бунча кеч келдингиз, сочларимиз оқарганда топдик биз Сизни? Айтинг, улуғ пир, умр қанча қолди? Шояд, Оллоҳ мағфират қилиб, қазога сабр берса, Сиз айтган савоб ишларни қилиб улгурсак?

Умрида «не иш қилса ислом ривожи учун» қилган улуғ Соҳибқирон Бобо Темур сулукларимизга қаттиқ сиғинган одам бўлиб, Сизни ўзининг пири деб билган эканлар. Манбаларда 1402 йилнинг бошида ул зоти шарифнинг машҳур Рум сафари олдидан Туркистон машойихларини зиёрат қилиб, улардан тумор қилдириб кетганлиги ҳақида ёзилган. Ярим жаҳонни олган улуғ Темурнинг беомон жанглардан омон олиб чиққан балки Сизнинг дуойи фотиҳаларингиздир!

Раҳматли Туркия Президенти Турғут Ўзол: «Менинг ота-боболарим Нақшбандия сулукида эдилар. Мен ҳам шу сулукданман», деб эътироф этгандилар. Шу муносабат билан оташин турк султонининг Тошкентда сўзлаган нутқидан бир парча келтирмоқчиман:

«Турк тарихи бурилиш нуқтасидан ўтиб кетди. Турк мавқеини кўрсатгувчи тарих кўрсаткичи бугун турк олими Дундор Тошар айтганидек, тушиши мумкин бўлган энг қуйи нуқтага тушиб, қайтадан кўтарилиб бормоқда. Бундан буён бутун дунё бу тарих кўрсаткичини юксалиб бормоғини томоша қилажак».

Қайтмоқ барҳақлиги ва бу Яссавий тили билан айтганда, «Қаро фурсатни» келиб қолганлигини сезгандай турк султонини Турку Туроннинг барча пучмоқларини фарсаҳ ба фарсаҳ кезиб чиқиб, унинг эртанги дориламон кунларини башорат қилиб кетганидан кейинги ўлим ҳам гўзал туюлади менга.

Кун келиб барчамизнинг борар жойимиз, боболарнинг ёнига кетган ул муҳтарам зотнинг тупроқ тўшаклари пардан бўлғай. Мадомики, бугун ўлик-тирикларимизни қандай қадрламоқ ўз қўлимизда экан, буни дунёга кўз-кўз этайлик. Марҳум мўминларни гўрдан-гўрга отмоқ, хўрламоқни бизни динимиз қоралайди. Аввал яшаган шаҳри азими Кўнёни, кейин дунё турклари кўнгилларини забт этган яна бир фикрати бетимсол улуғ бобомиз Жалолиддин Румий шундай айтган эканлар:

Аё Сиз жон чекиб ҳар лаҳза изларсиз илоҳийни,
Они излашга ҳожат йўқ илоҳий Сиз, илоҳий Сиз.

Бугун ҳар бир ўзини поклаб, ўзлигини англаб олган инсонга мана шундай қарамоқ, уни Оллоҳи Каримнинг ўзига тобеликдан ташқари барча тобеликлардан қутқармоқ фурсати етди! Тариқат бизга қутқариш жангини ҳар биримизни ўзимиздан бошламоқни буюради. Биз ўзимиздаги нафсга тобеликдан қутулмай, ўз ичимиздаги «бер-бер»лаб турувчи шайтони-лаинни ўлдирмай туриб бошқа тобеликлардан қутулмоқнинг иложи йўқ экан.

Ўзимизнинг иззатли Президентимиз Ислом Каримовнинг: **«Охиратни ўйланглар, охиратни»**, деган сўзларини мен ҳеч унутолмайман. Охиратни ўйлайдиган одам Сиз Туркистоннинг шайхул-машойихини ўйламаслиги мумкинми?

Ул муҳтарам зот катта анжуманларнинг бирида яна шундай лутф қилдилар: **«Элликдан ошган одам шошилмоғи керак. Чунки бу ёқда қанча умр қолганлиги ёлғиз Оллоҳга аён. Савоб ишлар, улуғ ишларни улгуриб қилиб кетмоқ эса ҳамма инсон учун ҳам фарз, ҳам қарздир».**

Бу дунёнинг ўтар-кетарлиги, қарздорлик ҳиссини англаб яшаш туйғуларининг асоси Сизнинг ҳикматларингизга бориб тақалади. Қайтиб келган қадамларингиз кўз устига, пири комил!

Қадим қадриятларини топган халқни кўнгил кўзи равшанлаша бошлади. Энди халқингиз Сизни ҳеч кимга бермайди. Энди Сиз билан бизнинг орамизга тоғлар тушса кукунга айланажак. Энди этагингизнинг шамолидан баҳра олиб гуркираётган авлодингизни ўзингиз қўллаяжаксиз, бобойи калон!

Халқда Сиз ҳақингизда «Ҳазрат ҳар кимнинг тилагини беради», деган гап юради. Улуғ пири муршид! Сизни ўйлаганларни, Сизни қўллаганларни дуо қилгайсиз... Тилагимиз шуки, ўзингиз мадад беринг, биз қайтадан не азобларда топган ўзлигимиз, дини-иймонимиз, кўнглимиздаги Оллоҳимизни йўқотмайлик. Тариқат боғларига ичкарироқ кирайлик. Бугун миллатимизга Қуръони Карим, ҳадису шариф, ҳикматлардай бебаҳо бойликларимизни сиғдироладиган кўнгил, кўра оладиган кўзлар керак. Бугун биз шундай жамият қурмоғимиз керакки, Сиз айтгандай, у жамиятнинг «олимлари золим бўлмасин». «Дононинг туфроқлиги, нодоннинг кўкси баланд»лигидан халқ озор чекмасун. Юракларда бераҳмлик, жоҳиллик илдиз отмасун — Ўзингиз айтганингиздай:

Суннат эрмиш кофир бўлса берма озор,
Кўнгли қаттиқ дилозордан худо безор.

Эй қадим Туркистоннинг мўмину мусулмон, муслим ва муслималари, оёққа қалқинг, бугун қандай улуғ кунлар келганлигининг хушхабари ҳар бирингизнинг кўнглингизга бориб етмоқдаму?

Худди ҳаётлик вақтларидек гуркираб пок чеҳраларининг илоҳий нури тўрт томонни бирдай ёритиб мақомати олий ва кароматн чексиз валиюллоҳ Аҳмад Яссавий келмоқдалар! Атрофларда туркнинг пиру бузрукворлари Юсуф Ҳамадоний, Хожа Баҳоуддин Нақшбанд, Сулаймон Боқирғоний, Юнус Эмро, Ошиқ Вайсал, улуғ Навоий, Соҳибқирон Темур...

Шошилайлик азизлар, тавофга шошилайлик!

Фақат биз уларнинг ҳузурларига бошимизни икир-чикир ноқис фикрлардан, қўлимизни бор кераксиз нарсалардан бўшатиб, покланиб, ёруғ юз билан чиқайлик!

Тариқатимизнинг тақозоси шу!

Сиз ким, мулки Турондаги энг бош бўғин, бош ота,

Кўнгли тўла ганжу-гуҳар, аммо қўли бўш ота,

Кўксингизда жароҳатдан ҳали қон томар чак-чак,

Ахир унга юз-юз йиллар отилди санг, тош, ота.

Ўтар дунё. Биз ҳам сангу-тошлар аро чопгаймиз,

Йиқилганни турғазгаймиз, яланғочни ёпгаймиз.

Ҳақ деганнинг болалари ноҳақ йўлга кирмагай,

Оллоҳ келди, Сиз келдингиз, энди ҳақни топгаймиз.

ОЧҒАН САФАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ишбилармонлар кенгаши вице-президенти Филипп Жискар д'Эстен олий мартабали меҳмонни қутлар экан, Франциянинг ишбилармон доиралари Ўзбекистон билан ҳамкорлик алоқаларини кенгайтиришдан ўта манфаатдор эканини таъкидлади. Бироқ, улар маблағ ўтказиш, йирик лойиҳаларга сармоя сарфлашдан олдин саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг турли соҳаларидаги аҳволни муфассал ўрганишлари зарур. Шунинг учун ҳам бу учрашув ҳамкорлик истиқболлари ва Франция ишбилармонлар доиралари намояндаларининг манфаатларига оид жуда кўп саволларга жавоб бериши лозим.

— Жаноб Президент, — деди Филипп Жискар д'Эстен, — кенгашимиз аъзоларини биринчи навбатда учта муҳим саволга берадиган жавобларингиз қизиқтиради. Бу саволлар қуйидагилардан иборат: Ўзбекистон иқтисодиёти тараққиётининг қандай устувор йўналишлари бор, қўйилган капитал маблағ қай даражада фойда беради, француз ишбилармонларига қандай кафолатлар бера оласиз? Мамлакатингиз молиявий сиёсатининг асосий принциплари нималардан иборат. Россия билан муносабатларингиз қандай, Ўзбекистон рубль зонасида қоладими? Ва сўнгги савол: Ўзбекистон Марказий Осиё бозорини яратиш ташаббускорларидан бири бўлиб чиққан эди. Ҳозир республикангизнинг яқин қўшнилар билан муносабати қандай, қўшилиш жараёнлари қандай бораяпти?

Кўриб турибсизки, саволлар жўн эмас. Асосий фикрни беркитиш учун мажозий тилда гапирадиган сиёсатчилардан фарқли ўлароқ, ишбилармонлар мақсадни тўғри, очиқдан-очиқ баён қилиб қўяқолишади. Чунки, барча ишни охир-оқибатда молия, сармоялардан келадиган фойда ҳал қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг бир соатга яқин давом этган нутқи қарсаклар билан бўлиниб турди. Саволларга лўнда, аниқ жавоблар олинди.

— Ўзбекистон улкан меҳнат воситаларигагина эмас, бой иқтисодий имкониятга ҳам эга, — деб таъкидлади Президент. — Пахта, олтин, рангли ва нодир металлар — ёш, мустақил давлатимиз бойлигининг кичик бир қисми, холос. Сизларни кафолат масаласи қизиқтиряптими? Ишончингиз комил бўлсин, салмоқли кафолатларимиз бор. Биз Парижда сармояларни ўзаро рағбатлантириш ва ҳимоя қилиш бўйича битимга имзо чекдик. Бу — давлат бош кафил вазифасини бажаради, деган гап. Ўзбекистон бозорга тадрижий равишда киришга асосланган ўз иқтисодий тараққиёт йўлини танлаган. Кейинги икки йил ичида биз Ғарбнинг бир неча етакчи банк ва компаниялари билан фаол равишда ҳамкорлик қила бошладик. Швейцария банклари ва бошқа банкларга жойлаштирилган юксак сифатли ўзбек олтини ва бошқа маблағларимиз кафолатнинг ишончли далилларидир. Мен бизнинг иқтисодий ҳамкорларимиз қаторига йирик француз банкларидан бири — «Креди коммерсиаль» банки ҳам қўшилганини мамнуният билан қайд этаман. Бу банк Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи қурилишини маблағ билан таъминлайди. Аммо, афсуски, барча француз ишбилармонлари ўзаро фойдали ҳамкорлик йўлига чиқишга шошилмаяптилар. Ўзбекистон иқтисодини тезликни тобора ошириб бораётган поездга қиёсласа бўлади. Бу поезднинг охирги вагонига ҳам илинмай қолиш хавфи борлигини унутмаслик лозим.

Кенг тармоқли Ўзбекистон иқтисодининг асосий вазифаларидан бири — хомашё йўналишидан чекиниш, рақобатбардошли тайёр маҳсулот чиқара оладиган корхоналар тармоғини кўпайтиришдан иборат. Шу ўринда бизга Франция тажрибасидан фойдаланиш қўл келиши мумкин.

Россия билан муносабатлар ҳақида. Ўзбекистон тенг ҳуқуқли иқтисодий ҳамкорлик қилиш тарафдори. Тарихан шундай бўлганки, Россия бизнинг асосий ҳамкоримиз эди ва ҳозир ҳам шундай. Аммо бу ҳамкорликнинг бошқа йўлларини қидирмаяпмиз, деган гап эмас. Ҳозир Ўзбекистонни йирик денгиз портлари ва Хитой билан боғлайдиган Трансосиё автомобиль ва темирйўл қурилиши масаласи ишлаб чиқилмоқда. Бу йўлларнинг ёш мустақил давлат учун қай даражада аҳамиятга молик эканини айтиб ўтирмаса ҳам бўлади. Республикамизнинг рубль зонасида қолишидан ташвишда эканликларингиз кўриниб турибди. Бу ўринда бизнинг позициямиз шундай: биз албатта ўз миллий валютамизга ўтамиз. Ўзбекистон бунга ҳозирнинг ўзидаёқ тайёр. Бироқ, бу ишда ортиқча шошма-шошарликка йўл қўйиб бўлмаслигини айрим қўшниларимиз тажрибаси кўрсатиб турибди. Ҳозир кўп нарса Россия раҳбарияти ва Марказий банкининг позициясига боғлиқ. Биз улар томонидан бирон-бир зўравонлик бўлишига йўл қўймаймиз. Ўзбекистон билан Қозоғистон ягона Марказий Осиё бозорини яратишнинг ташаббускорлари бўлиб чиққан эди. Мантиққа асосланган бу қарорнинг тўғрилиги исботини топмоқда. Бозор эндигина шакллана бошлаяпти. Аммо, минтақадаги бошқа республикаларга қараганда Қозоғистон билан ҳамкорлигимиз яхши тараққий этяпти. Бунинг сабаби нимада? Бу саволнинг жавоби оддий: иккала республикада иқтисодиёт тараққиёти учун муҳим шарт бўлган осойишталик барқарор.

Кейин Ислом Каримов ишбилармонларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтарди. Бу савол-жавобларнинг айримларини келтирамиз.

— Жаноб Президент, Франция халқаро банкини сизлар олтинингизни банкда қандай шартлар билан сақлашингиз, уни қандай нархда сотишингиз қизиқтиради?

— Биз жаҳон бозорида олтиннинг нархини тушириш ёки кўтариш йўлидан бормаймиз. Бошқа собиқ иттифоқдош республикалардан фарқли ўлароқ, бизнинг қарз варағимиз топ-тоза. Бу — биз ҳеч кимга собиқ СССРнинг қарзларини тўламаймиз, деган гап. Шу билан бирга, унинг хорижий банклардаги маблағига даъвогар ҳам эмасмиз.

— Жаҳон банки билан муносабатларингиз қай даражада? Афтидан, у сизларга ёрдам кўрсатишга шошилмаётганга ўхшайди...

— Бизнинг молиявий сиёсатимиз шундай асосга қурилганки, биз ҳеч кимдан қарз сўрамаймиз. Жаҳон банки билан ўзаро муносабатларимизга келсак, у Ўзбекистонда замонавий банк тизимини вужудга келтириш ва хусусийлаштиришни амалга ошириш учун бизга 21 миллион доллар ажратди. Ҳозир ишлаб чиқилаётган бундан ҳам йирик лойиҳалар бор. Улар — қишлоқ хўжалигини замонавийлаштириш, Орол денгизини сақлаб қолиш, тўқимачилик саноатини қайта жиҳозлашга оид лойиҳалардир.

— Франция корхоналари анчадан бери ўзбек пахтасини ишлатишади. Ўзбек пахтасининг юксак сифати бизга маъқул. Шунинг учун ҳам биз ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдормиз. Бундан кейин ишни қай тариқа олиб бормоқчисизлар, пахта толасини қандай шартларда сотасизлар?

— Мустақилликнинг дастлабки палласида биз бартер — мавоза усулида ишлашга мажбур эдик. Энди мавозадан воз кечиб ўзаро ҳисоб-китобларнинг ҳамма қўллайдиган йўлига ўтдик. Ўзбекистон бу соҳада Франция билан ҳамкорлик қилишга тайёр. Пахтани мавжуд жаҳон нархларида сотамиз.

— Бизнинг қанд лавлаги ўстириш ва уни қайта ишлаш бўйича технологиямиз бутун жаҳонга машҳур. Ўзбекистоннинг қанд-шакар сотиб олишда жиддий қийинчиликларга дуч келаётгани ҳам бизга маълум. Бу соҳада биз билан ҳамкорлик қилишдан манфаатдормисизлар?

— Шубҳасиз! Биз қанд-шакарнинг ҳаммасини сотиб оламиз. Аммо, пахта майдонларини камайтириб, серҳосил ерларни кўпайтираётганимиз келажакда қанд-лавлаги ўстиришни ҳам йўлга қўйиш имконини беради. Биз бу масалани жон-жон деб муҳокама қиламиз. Ҳозир ватандошларингиз билан Ўзбекистонда қанд лавлагини қайта ишлайдиган иккита завод қурилиши ҳақида фаол музокаралар олиб боряпмиз.

— Жаноб Президент, Ўзбекистон жаҳондаги энг кучли транспорт самолётлари ишлаб чиқаради. Лекин, ишончли мотор муаммосига дуч келаётганингиз ҳам бизга маълум. Бизнинг фирмамиз кучли моторлар, шунингдек бошқа жиҳозлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Бу борада ҳамкорлик қилиш имконияти борми?

— Нега бўлмасин?.. Биз Англия, Америка, Германия фирмаларидан яхши таклифлар оляпмиз. Жиҳозларга келганда шуни айтишим лозимки, биз аэропортларимизни қайта жиҳозлашга 2,5 миллион доллар ажратдик. Бу ишлар амалга оширилганидан кейин аэропортларимиз жаҳон талабларига жавоб бера олади.

...Кўпни кўрган француз сиёсатчилари, оммавий ахборот воситалари ва хавфсизлик хизмати ходимлари ҳам Ўзбекистон Республикаси Президенти расмий ташрифининг жуда тиғиз ўтаётганидан ҳайрон эдилар. Бир кеча-кундузнинг ўн олти соати дақиқа-ю лаҳзаларгача банд қилинган эди. Гапимнинг исботи учун сафар дастуридан қисқа парча келтираман. «15.50 — Франция миллий мажлиси биноси — «Лассэ» саройига жўналади. 15.58 — «Лассэ» саройига етиб келиниб, Франция миллий мажлиси раиси Ф. Сегэн билан учрашув бўлади. 16.55 — Луврга жўнаб кетилади». Эрта саҳардан то ярим тунгача шу тариқа ишланди.

Бордо шаҳрида Ислом Каримов «Мираж» қурувчи ва «Фалькон» фуқаро реактив самолётлари ишлаб чиқарадиган машҳур «Дассо» самолётсозлик компанияси раҳбарлари билан учрашаётганида мен Франциянинг Ўзбекистондаги элчиси Жан-Поль Везиан билан суҳбатлашдим. Ўзбекистон Республикасининг Парижга ташрифи тиғиз ва самарали бўлишида унинг хизмати катта эди. Бундай тиғиз ва самарали ташрифлар йилида олтитадан кўп бўлмайди.

— Ислом Абдуғаниевич Каримов Франциянинг мамлакат раҳбарларидан тортиб ишбилармонларига қадар турли доиралари намояндаларида жуда яхши таассурот қолдирди, — деди элчи. — Назаримда, бу ўринда унинг очиқлиги, ҳар қандай мавзуда гаплаша олиши, қизиқувчанлиги ҳам муҳим омил бўлди. Французлар бу инсоний фазилатларни жуда қадрлашади. Ўзингиз Президентларингизга кўрсатилган эҳтиромнинг гувоҳи бўлиб турибсиз...

Париждан юборилган олдинги репортажларда хабар қилинганидек, Франция пойтахтида ўта муҳим ҳужжатлар имзоланди. Маориф, иккала мамлакат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар шундай ҳужжатлар сирасига киради. Кейинги битимда гиёҳванд моддалар тарқалишига қарши биргалашиб кураш олиб бориш тўғрисида гап юритилади. Бу соҳада Франция катта тажрибага эга. Ўзбекистон ва бутун Марказий Осиёнинг жуғрофий жиҳатдан бу зарарли моддани тарқатиш учун қулай ўринга жойлашгани ҳисобга олинадиган бўлса, бу соҳадаги ҳамкорлик яхши самара бериши шубҳасиз.

Бундан буён Ўзбекистон ва Франция Фанлар академиялари ўртасида ҳам яқиндан ҳамкорлик ўрнатилади, парижлик мутахассислар Тошкент давлат университетида дарс бера бошлайдилар. Ҳозир бизнинг мутахассислар «Креди коммерсиаль» банкида тажриба ўрганишяпти. Шу банкда бўлиб ўтган учрашувда Ислом Каримов: «Биз билан ҳамкорлик қилган одам ютуқларни қўлга киритиши шубҳасиз, — деб ҳазиллашди. — Бизнинг мутахассислар банкларингизнинг янада нуфузли бўлиши ва янада бойиб кетишига кўмаклашишади!»

...Францияга давлат мақомидаги ташрифнинг сўнгги куни эрталабдан делегациямиз Версалга борди. Бу шаҳарнинг чиройи, ҳашами, тўкин-сочинлигини сўз билан ифодалаш қийин. Инсониятнинг фахрига айланган бу мўъжизаларни яратган француз халқининг даҳосига таҳсинлар айтасиз. Делегациямиз саройни кўриб бўлиб, автомобиллар карвони сари йўл олаётганида, Людовик XIV ҳайкалчаси майдонида тўпланиб турган, дунёнинг турли мамлакатларидан келган юздан ортиқ сайёҳ Каримовни кўриб қолиб, уни олқишлади. Президентимиз ҳам уларга шундай жавоб қилди. Кейин «Орли» аэропортига йўл олдик. Миллий гвардиячилар оркестри ижро этган иккала мамлакат гимнлари садоси остида тантанали кузатув маросими бўлди. Шу тўрт кунлик сафар туфайли Франция бизга анча яқин бир диёрга айланиб қолди!

Тошкент — Париж — Тошкент.

Лев ЛЕВИН,
Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Франция Республикасига давлат ташрифидан лавҳалар.
Р. ЖУМАНИЁЗОВ тасвирлари. (ЎзА).

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР · ХАБАРЛАР · ҲОДИСАЛАР

САМАРАСИЗ МУЗОКАРАНИНГ ОҚИБАТИ

АЛМАТИ. РАТА-ТАСС мухбирининг хабар беришича, янги шаклдаги рубль ҳудудини барпо этиш билан боғлиқ муаммолар қозоғистонликларни анча саросимага солиб қўйди. Ҳозир республикада ҳар хил миш-мишлару тахминлар кезиб юрибди. Бировлар миллий валюта-танганинг муомалага киритилишини кутаётган бўлса, бошқалар ўзларича эски пуллар 1993 йили чиқарилган янги пулларга алмаштирилиши ҳадемай бошланади, деб ҳисоблашмоқда.

Москвада бўлиб ўтган ҳукумат даражасидаги Россия — Қозоғистон музокаралари самарасиз якунланганни ҳақида ҚозТАГ ўтган жума куни тарқатган қисқагина хабарни ҳисобга олмаганда, республика ҳукуматининг нуқтаи назари ҳозирча маълум эмас.

Чайқовда ҳозир Қозоғистон шаҳарларида 1993 йили муомалага киритилган бир Россия рублини «эски» пулда икки-икки ярим бараварга харид қилишмоқда.

Магазин ва бозордаги расталар бир неча кун илгаригига нисбатан анча ғариблашиб қолди. Савдо ходимлари ва ҳар хил олди-сотди билан шуғулланувчилар вазият тўла-тўкис бир ёқли бўлгунига қадар молларни ушлаб туришга ҳаракат қилишаётгани маълум.

«СОВУҚ УРУШ» ХАВФИ ТУГАДИ, БИРОҚ...

Америка Қўшма Штатлари қуролсизланиш ва қурол-яроғлар устидан назорат маҳкамасининг директори лавозимига тайинланган Жон Холам АҚШ конгрессида сўзга чиқди.

«Совуқ уруш» хавфига барҳам берилгач, қурол-яроғлар устидан назорат вазифалари ўзгарди, бироқ улар ҳамон долзарблигича қолмоқда, деди Ж. Холам. Янги директорнинг фикрича, ҳозир қурол-яроғлар ва уларнинг тарқалиши устидан назорат илгаригидан ҳам кучлироқ бўлмоғи лозим.

КУТИЛМАГАН ВОҚЕА

РАТА-ТАСС мухбирининг хабар беришича, Колумбия ҳукумати Куба билан дипломатия муносабатлари тиклангани эълон қилди. Колумбия — Куба муносабатлари 1981 йилда узилиб қолган эди. Муносабатлар тиклангани ҳақидаги қарор Колумбиядаги деярли барча сиёсий кучлар учун кутилмаган воқеа бўлди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯНИНГ НУҚТАИ НАЗАРИ

Жанубий Корея ҳукумати Корея ярим оролидаги ядровий муаммоларни ҳал этиш учун КХДРга таъсир ўтказишда Германия ҳам фаол иштирок этишига умид қилмоқда. 1 ноябрь куни Германия Федератив Республикаси мудофаа вазири Фолькер Рюе билан учрашувда Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам шуни маълум қилди.

АФҒОНИСТОНДАГИ ЖАНГЛАР

1 ноябрь куни Афғонистон пойтахтидан 60 километр узоқликда бўлган Сароби шаҳри чеккасида Гулбиддин Ҳикматёр ва Аҳмадшоҳ Маъсуд тарафдорлари ўртасида қақшатқич тўқнашувлар бўлиб ўтди.

Рейтер ахборот маҳкамасининг маълум қилишича, қарама-қарши гуруҳлар бир-бирларининг қароргоҳларига тўплардан зарба бермоқдалар.

(ЎзА).

КЕЧА · БУГУН · ЭРТАГА

● БИР НЕЧА кун муқаддам Лондондаги Хитроу тайёрагоҳида қўлга олинган Давлат хавфсизлик қўмитасининг собиқ генерали Олег Калугин қамоқдан чиқариб юборилди. Аммо у қўшимча сўроқ бериш учун полиция участкасига пайшанба куни бориши керак. Уни бундан 15 йил илгари ўлдирилган болгар муҳожир-ёзувчиси Георгий Марковнинг ўлими тафсилотига аниқлик киритиш учун ушлаб туришибди.

● 3—4 ОКТЯБРДА Москвада юз берган воқеалардан сўнг тақиқлаб қўйилган «Правда» газетаси яна чиқа бошлади. Газетага шу пайтгача халқаро масалалар бўйича бош муҳаррир ўринбосари бўлиб ишлаган Виктор Линник раҳбарлик қилмоқда. У 1944 йилда туғилган.

● Грозниидаги заводлардан бирида бензин қувурига атайлаб шикаст етказилгани оқибатида 150 квадрат метр жой бензин билан қопланди ва ёниб кетди. Бу воқеа Чечня Республикасига нисбатан қилинган навбатдаги тажовуз деб баҳоланди.

● ЧЕБОКСАР агрегат заводи ўзининг узоқ йиллик тарихида биринчи марта тўхтаб қолди. Қишлоқ хўжалик машиналари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхона оғир молиявий бўҳронга дуч келиб қолганлиги муносабати билан маъмурият ишчи-ходимларини мажбурий равишда бир ойлик меҳнат таътилига чиқариб юборди.

● РОССИЯ Президенти Борис Ельцин Кремлдаги бошқа хонага кўчди. Шу пайтгача у ишлаб келган хона таъмирланиши муносабати билан шундай қарорга келинди. Айтишларича, таъмирлаш ишлари 3—4 йилга чўзилади.

● АРГЕНТИНА руҳонийлари америкалик қўшиқчи Мадоннанинг Буэнас-Айресда концерт беришига қанчалик қаршилик қилмасинлар, барибир концерт бўлиб ўтди. Саҳнада томошабинларнинг кўз ўнгида шарм-ҳаёсиз ҳатти-ҳаракатлар қилиб, пул ва «обрў» топаётган қўшиқчини ҳатто АҚШнинг ўзида ҳам рад этиш ҳоллари тез-тез содир бўлмоқда.

● ХИТОЙ Давлат Кенгаши бошлиғи Ли Пэн телевидениеда тартиб ўрнатишга фармойиш берди. Бундан буён хитойликлар хорижий кўрсатувларни томоша қилишдан маҳкумдирлар. Радио, кино ва телевидение вазирлиги рухсат берган кўрсатувларгина намойиш этилади.

БАХТИЁР ФРАНЦУЗЛАР

Биз французлар ҳақида қувноқ, очиқфеъл, турли эрмакларни ва маишатни хуш кўрадиган халқ, деган тасаввурдамиз. Бироқ, француз кулги фильмлари таъсирида пайдо бўлган бу тасаввур ҳақиқий аҳволни тўла акс эттирмайди.

Аксарият французлар барқарор оилавий ҳаётга садоқатли кишилардир. Муваффақиятсизлик ва қийинчиликлар пайтида улар айнан оиладан таскин излайдилар. Мустаҳкам оила қуриш ёшлар учун энг асосий вазифалардан ҳисобланади. Илгари кўпчилик ёшлар ота-оналари бағридан тезроқ чиқиб, алоҳида яшашга интилган бўлсалар, эндиликда, икки-уч авлод вакилларининг биргаликда истиқомат қилишга интилиши кучайган.

Ҳозир оила қуриш анча мураккаблашди. Турмуш қуришда одамлар бир-бирларига қўядиган талаблар кўпайди. Эркак ҳам, аёл ҳам бу борада ўз манфаати устун бўлишини хоҳлайди. Францияда кўпгина ёшлар тўнғич фарзанд туғилгунча оила қурганларини расман қайд эттирмайди. Бундан ҳам кўпроғи эса фарзанд туғилмасиданоқ ажрашиб кетади. 80-йилларда Франция ҳар минг киши ҳисобида оила қурганлар сони жиҳатидан Оврупо ҳамжамиятига аъзо мамлакатлар ичида сўнгги ўринни эгаллар эди.

Бундай вазият бир жиҳатдан аёлларнинг жамиятдаги мавқеи ўзгаргани туфайли рўй берди. Чунки, уларнинг моддий мустақилликка интилиши кучайди. Айни пайтда уларнинг 55 фоизи турли корхоналарда меҳнат қилади. Улар мамлакатдаги жами ишчи кучининг 42,5 фоизини ташкил этади. Француз аёлларининг ўртача иш ҳақи эркаклар маошининг учдан бирига тенг. Ишсизлик ҳам кўпинча аёллар ҳиссасига тўғри келади. Бироқ, мамлакат бошқарув тизимида обрўли мансабларни эгаллаб турган менежерлар, банк бошқарувчилари орасида уларнинг сони тобора ортиб бормоқда.

Кундалик ҳаётда французлар ўта ҳисоб-китобли, пулни бекорга совурмайдиган кишилардир. Мамлакатда болалар ёшлигиданоқ пулни қадрлашга ва фойдали меҳнат қилишга ўргатилади. Америкача бундай тарбия тизими Францияда тобора оммалашиб бормоқда. Ёш французлар ошхонада, ҳосил йиғим-теримида ёхуд ёқилғи қуйиш шохобчасида меҳнат қилиб, пул топишдан ор қилишмайди.

Французларнинг йиллик ўртача иш ҳақи 82—90 минг франкдан (14,5—15,9 минг доллар) иборат. Малакасиз ишчи йилига қарийб 74 минг франк иш ҳақи олса, тадқиқотчи-муҳандиснинг маоши йилига 254 минг франкка боради.

Сўнгги ўн йилликларда оила бюджети харжи анча ўзгарди. Французлар озиқ-овқат маҳсулотларига оила бюджетининг илгаригидан камроқ қисмини сарфласалар-да, аввалгидан яхшироқ овқатланмоқдалар. Бунга оила бюджетининг қарийб 18 фоизи харжланади.

Французлар либосларнинг урф бўладиган янги бичимларини яратувчилар сифатида дунёда шуҳрат қозонгани маълум. Аммо, уларнинг кўпчилиги янги кийимни онда-сонда харид қилишади. Ўртача оила ўз бюджетининг 6 фоизинигина кийим-кечакка сарфлайди. Харажатларнинг катта қисми уй-жой учун ишлатилади. Қарийб шунча маблағ (16,6 фоиз) соғлиқни сақлаш мақсадларига, бюджетнинг 13 фоизи шахсий машинадан, транспорт ва алоқа хизматларидан фойдаланишга сарф этилади. Оила жамғармасининг салмоқли қисми дам олиш ва бошқа харажатлар учун ғамлаб қўйилади.

Французлар дам олишга алоҳида аҳамият беришади. Уларнинг аксарияти ҳар йили июль-август ойларида тоғларга, денгиз бўйларига, чет элларга сафар қилади. Меҳнат таътили ва бўш вақт французлар учун жуда қадрлидир. Мамлакатда кўнгил очиш ва дам олиш тизими жуда тараққий этган.

Ҳозир франциялкларда ўз мамлакатининг ўтмишига қизиқиш кучайган. Улар қадимий қўрғонларни, ўрта аср шаҳарларини мароқ билан томоша қиладилар. Музейларга ташриф буюришни ёқтирадилар. Тарихий асарлар, қиролларнинг ва бошқа таниқли кишиларнинг таржимаи ҳоллари, ўтмиш воқеалари баён қилинган китоблар — француз китобсеварлари хуш кўрадиган адабиётлар сирасига киради.

Кундалик ташвишлар, муаммоларга қарамай, французлар, асосан, ўзларини бахтли кишилар деб билишади. Жамоат фикри сўровларининг натижаларига қараганда, улар ҳаётий режаларни амалга оширишда ўз кучларига қатъий ишонадилар.

Амирқул КАРИМ,
(ЎзА).

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

2 ноябрь куни Ўзбекистон спубликаси Вазирлар Маҳмасида оммавий ахборот ситалари мухбирлари учун тбуот конференцияси ўтзилди. Унда Республика ш вазирининг ўринбосари Ҳамидов, молия вазирининг ринчи ўринбосари Т. Н. ськова, Ўзбекистон Марка й банки бошқарувининг иси Ф. Муллажонов иштик этди.

«Янги рубль минтақаси»да зир аҳвол қандай? Ўзбекис н ўзининг миллий валютага ўтадими? Бу саволлар, бинйки, республикамизда овчи ҳар бир кишини ғоят зиқтирмоқда. Журналистр билан учрашув ана шу лзарб масалага бағишлан.

— Биз аввалига «ягона», кенчалик эса олтита республика иштирокидаги «янги бль минтақаси»да қолиш ҳақида Россия Федерацияси ҳукумати билан келишган эдик, — деди Б. Ҳамидов мухбирларга. — Лекин 1993 йилги пул намунаси — айтиш мумкинки, Россия миллий валютасининг муомалага чиқарилиши, айниқса, «янги рубль минтақаси» теварагида рўй бераётган воқеалар Россия ҳукумати раҳбарларининг бу хусусдаги гап-сўзлари унчалик самимий эмаслигидан дарак бераётир. Ҳолбуки, Ўзбекистонда ана шу келишувларга мувофиқ молия, солиқ ва банк тизимини ўзаро яқинлаштириш борасида бир қанча ишлар амалга оширилган, нуфузли комиссия, экспертлар республикамизнинг иқтисодий ривожланиш даражасини батафсил ўрганиб чиқиб, ижобий хулосага келган эди. Лекин, Ўзбекистонни янги нақд пул намуналари билан таъминлаш борасида қўйилаётган, илгари назарда тутилмаган, хусусан, пулни давлатлараро қарз сифатида бериш, унинг ярим миқдорини олтин билан кафолатлаш каби шартлар бизни ўзгача йўл тутишга мажбур қилмоқда. Хуллас, шароит Ўзбекистонда миллий валютани жорий этиш дастурини тезлик билан ишлаб чиқишни тақозо этаётир.

— Россия Марказий банки билан йил бошидан буён музокара олиб борамиз, — деди Ф. Муллажонов. — Аммо бир тўсиқ бартараф қилинса, бошқаси пайдо бўлмоқда. Бу ҳаракатлар Ўзбекистонни «рубль минтақаси»дан четлатишга қаратилгандек таассурот қолдиради. Республика Президенти Ислом Каримов раҳбарлигида миллий валютамизга ўтиш учун пухта ҳозирлик кўриб қўйилган. Агар шароит талаб этса, биз бу ишни амалга оширишга тайёрмиз.

Шундан кейин матбуот конференцияси қатнашчилари журналистларнинг бир қанча саволларига батафсил жавоб қайтардилар.

ЎзА мухбирининг «Пул алмаштириш масаласи, албатта, республикамиз аҳолисини ташвишлантиради. Бу ҳақда нима дея оласиз?» деган саволига жавобан Бош вазир ўринбосари Б. Ҳамидов шундай деди:

— Ташвиш ва ҳавотирга ҳеч қандай ўрин йўқ. Пул алмаштириш тартиби, муддати пухта ишлаб чиқилади. Бу борада юртбошимиз қайта-қайта таъкидлаганидек, «етти ўлчаб, бир кес» мақолига амал қилган ҳолда иш тутилади. Ҳеч кимнинг пешона тери билан топган пули «куйиб» қолишига йўл қўйилмайди.

(ЎзА.)

РУБЛЬ ЗОНАСИ: ҚОИДАСИЗ ЎЙИН

Сўнгги ойларда «Янги тусги рубль зонаси» теварагида юз берган воқеалар Россиядаги [illegible] кўпгина назарида гап- [illegible] интилаётган Россия иқтисодчиларининг андишасизлиги тобора кучайиб бораётганидан далолат бермоқда. [illegible] ўзларини «демократ» деб ҳисоблаб, МДҲдаги ҳамкорларига нисбатан тазйиқ ўтказиш, зўравонлик усулларини тобора кўпроқ фойдаланмоқда. Чамаси, яқин ўтмишга хотиралари, марказ [illegible] халқларининг тақдирини [illegible] қилган, Москванинг [illegible] ҳамма сўзсиз бажарган даврларни кўмсаш Россиядаги янги раҳбарларнинг [illegible] тинчлик бермаётганга ўхшайди.

Россияда 1961—1992 йилларда чиқарилган пуллар алмаштириш бошлаган пайтдаёқ, [illegible] тадбир МДҲ мамлакатларига қарши қаратилган равшан эди. 1993 йил намунасидаги янги пулларнинг муомалага чиқарилиши, аслини олганда, Россия миллий валютасини жорий этиш эди. МДҲ [illegible] билан эришилган [illegible] зид ҳолда, [illegible] амалга оширилди. Россиянинг янги раҳбарлари ўз [illegible] жорий этаётган мамлакатлар зиммасига Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги [illegible] бошлиқлари [illegible] 1992 йил 6 [illegible] Москвада бўлиб ўтган мажлисда қабул қилинган «Айнан давлатлар миллий валютасини жорий этган тақдирда рубль зонасидаги давлатларнинг манфаатларини ҳимоя [illegible]» битимнинг [illegible] моддасига мувофиқ рубль зонасидаги бошқа давлатлар уч ой олдин огоҳлантириш мажбуриятини юклайдиган шартнома остига [illegible] ҳукумати ҳам қўл қўйганини [illegible] бутунлай «унутиб» [illegible].

Россия раҳбарларининг айрим [illegible] катта ваъда ва кафолатлари билан зиммаларига [illegible] шу мажбуриятни олган [illegible] пайтда бошқалари ўз валютасини жорий этишга ҳар томонлама тайёргарлик кўр[illegible] мана энди равшан бўлиб қолди. 1992 йил декабрида чиқарилган янги пуллар фақат Россия банкларига тарқатилди. 1992 йилнинг ёзидан бошлаб МДҲ мамлакатларидан [illegible] ўтказиш тўхтатиб қўйилди, ҳамдўстлик республикаларининг [illegible] учун махсус аъзолик ҳисоб варақалари жорий [illegible], матбуотда мана шу [illegible] томонлама тадбирга жавоб [illegible] фикри тайёрлана бошлади.

Россия зиммасига олган мажбуриятларни бузиб, ҳамкорлари ғоят оғир аҳволга солиб қўйди. Россия ҳудудида [illegible] иқтисодиётимизга [illegible] Ўзбекистонга [illegible] бошқа мамлакатларга оқиб кела бошлади.

Бунинг натижасида республика истеъмол бозорида [illegible] туриб қолди. Пул муvозанат бузилди. Пулнинг ҳаддан ташқари қадрсизланиши бошланиб кетди, умумий иқтисодий вазият беқарор тус ола бошлади.

Бироқ, Москвада МДҲ мамлакатлари билан алоқаларнинг узилиши ёки бу алоқаларнинг қийинлашуви Россиянинг ўзи учун ҳам катта чалкашлик туғдиришини тушунадиган кучлар топилди. Улар Россия иқтисодий жиҳатдан Ўзбекистон ҳамда собиқ СССРдаги бошқа давлатлар билан чамбарчас боғлиқлигини тўлатўкис тушунадилар. Чунончи, Россиянинг тўқимачилик саноати Ўзбекистон пахтасига қарам бўлиб қолган, хом ашё учун тўлашга пул йўқлиги сабабли Россиядаги кўп фабрикалар бекор турибди.

СССР парчаланганидан сўнг икки йил ичида давлатлар ўртасидаги иқтисодий алоқалар сустлашган бўлса-да, бутунлай ўзгариб кетгани йўқ. Уларни тубдан ўзгартириш учун хўжаликларни қайтадан ихтисослаштириш, бутун халқ хўжалигининг ички тузилишини чуқур ислоҳ қилиш, саноати ривожланган мамлакатлар аллақачон эгаллаб олган жаҳон бозорига чиқиш учун рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш [illegible] кўпайтириш зарур. Лекин бунинг учун ривожланаётган иқтисодиётда ҳам ўнлаб йил вақт кетади, таназзулга учраган хўжаликда эса, унинг ички тузилишини ўзгартириш жараёни тағин ҳам узоқроқ давом этади.

Олти давлат раҳбарлари шуни англаб, сентябрь ойида «янги тусдаги рубль зонаси» ҳақидаги битимни имзоладилар. Ўзбекистон Республикасининг пул тизимини Россия Федерациясининг пул тизими билан бирлаштириш тўғрисида икки томонлама шартнома ҳам тузилди.

Ўзбекистон ана шу аҳдномаларга мувофиқ равишда зиммасига республиканинг молия, солиқ ва банк тизимларини Россия тизимларига яқинлаштириш, пул-кредит ва валюта сиёсатини Россия билан мувофиқлаштириш мажбуриятини олди. Шунингдек, республика Россия банки чиқараётган рублни бирдан-бир қонуний тўлов воситаси деб эътироф этиш, рублнинг қийматини сақлаб туриш учун олтин — валюта заҳираларининг ягона қўшма жамғармасини барпо этишда қатнашиш мажбуриятини ҳам олди.

Ўз навбатида Россия Ўзбекистонни нақд пул билан таъминлаш, иккала мамлакат хўжаликлари ўртасида бевосита ҳисоб-китоб қилишга ўтиш, республикамиз корхоналарининг нақд пулсиз маблағларини тенгма-тенг асосда Россиянинг нақдинасиз рублларига айлантириш мажбуриятини олди.

Шу йилнинг сентябрь-октябрь ойларида Ўзбекистон — Россия икки томонлама комиссияси мутахассисларининг саккизта учрашуви бўлиб ўтди. Бу учрашувларнинг ҳар бирида Ўзбекистон зиммасига олган мажбуриятларни тўла-тўкис бажараётгани қайд этилди. Комиссия, жумладан, амалдаги қонунларда ва қонун асосида чиқарилган ҳужжатларда иккала мамлакат пул тизимларини бирлаштиришга тўсқинлик қиладиган муҳим тафовутлар йўқлигини таъкидлади. Ўзбекистон ва Россия иқтисодиётининг ҳолатини кўпчилик кўрсаткичлар бўйича қиёсий баҳолаш асосида давлатларимиз пул тизимларини бирлаштириш мумкин, деган хулосага келинди.

Қуйида Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси иқтисодий тараққиётининг асосий кўрсаткичлари келтирилади (шу йил январь-август ойларидаги маълумотлар фоиз ҳисобида):

Ўсиш (камайиш) суръати	1992 йил: Ўзбекистон	1992 йил: Россия	1993 йилнинг 9 ойи: Ўзбекистон	1993 йилнинг 9 ойи: Россия
ялпи ички маҳсулот	90,4	81,5	101,0	85,0
миллий даромад	87,1	79	100,2	85,5
саноат маҳсулоти ҳажми	93,8	81,2	102,5	83,5
истеъмол моллари ишлаб чиқариш	105,4	84	113,5	89
чорва маҳсулотлари етиштириш (жами)			111	87

Ўзбекистон ўз мажбуриятларини бажариб, иккинчи томоннинг ҳам шундай йўл тутишига умид қилган эди. Бироқ республикамиз ҳукуматининг қатъий ва изчил ҳаракатларига жавобан илгари писанда қилинмаган ва ҳеч нарсага асосланмаган талаблар қўйилди.

Асоратга солувчи шундай шартлар қўйилмоқдаки, булар ягона рубль маконининг муҳимлиги ҳақида гапираётган айрим Россия раҳбарларининг самимийлигига шубҳа туғдиради. Бу шартлар аслида Ўзбекистонни рубль зонасидан сиқиб чиқаришга қаратилган. **Ана шу шартлар орасида қуйидаги талаблар бор:**

1. Етказиб берилаётган пулларни давлатлараро кредит сифатида расмийлаштириш.

2. Ўзбекистон Республикасидаги нақд ва нақдинасиз пулларнинг камида 50 фоизига тенг миқдордаги олтин ва Америка долларини гаров сифатида Россия Федерациясининг Марказий банкига ўтказиш.

3. Эски рублларни Россиянинг янги рублига ҳар 3 сўмига 1 сўм миқдорида алмаштириш. Бу талаб ҳам илгари эришилган аҳдномаларни бузиб, Тошкент шаҳрининг Россия рублларни яширинча харид қилинаётган ва сотилаётган Олой бозоридаги нархлар асосида пайдо бўлди. Бу бозордаги рублнинг қиймати чайқовчилик оқибати эканини, у ишнинг ҳақиқий аҳволини акс эттирмаслигини тушуниш учун иқтисодий маълумотли бўлиш шарт эмас. Турмушда учрайдиган бир мисолни давлатлараро ўзаро муносабатларга асос қилиб олиш мумкинми, ахир!

1993 йилнинг августига қадар Ўзбекистонда пулнинг қадрсизланиш даражаси Россиядагига нисбатан камроқ, рублнинг моллар билан таъминланиши эса кўпроқ эди. Бунинг сабаби республика истеъмол бозоридаги аҳволнинг барқарорлиги ҳамда иқтисодиётда барқарорлашиш тамойилларининг ривожланиши эди. Россия ҳамда МДҲдаги бир қанча бошқа мамлакатларнинг ўз валютасини жорий этиши уларнинг ҳудудида муомаладан чиқиб қолган эски пулларнинг Ўзбекистонга оқиб келишига сабаб бўлди. Россиянинг ўзи Ўзбекистон корхоналарининг ҳисоб варақаларидан нақд пулсиз маблағлар ҳаракати йўлига катта ғов солиб, чайқов бозорида Россиянинг янги рублларига эҳтиёжни кучайтирмоқда. Ўзбекистонда амал қилаётган нақдинасиз рублнинг Россия рублига ҳақиқий нисбатини фақат иккала мамлакат иқтисодий аҳволига қиёсий баҳо бериш асосида аниқлаш мумкин. Кўпчилик Россия мутахассисларининг фикрича, иккала мамлакатнинг иқтисодий аҳволи бир хилдир.

4. Пул тизимларини бирлаштириш тўғрисидаги битим имзоланган кундан бошлаб олти ой давомида Россия томонининг бажариш мумкин бўлмаган шартлари бажарилмай қолса, Ўзбекистон ўзи олган ҳамма нақд пул эвазига 100 фоиз товон тўлаши лозим.

Россия томони асоссиз талабларни қўйиб, аниқ бир йўлдан бормаётганини, ҳаракатлари изчил эмаслигини яна бир бор намойиш қилди. Бундай сиёсат юз минглаб ишлаб чиқариш, технология ва одамлар алоқалари билан бир-бирига боғлиқ бўлган Россия ва Ўзбекистон учун катта иқтисодий ва сиёсий зарар етказиши мумкин. Россиянинг номутаносиб, бир томонлама ҳаракатидан ҳеч ким наф кўрмайди.

Биз барибир Россия ҳукуматида соғлом фикр ва маърифий ёндашув устун чиқишига умид қиламиз. Холис иқтисодий ҳисоб-китоблар ва сиёсий зийраклик пухта ўйланмаган шуҳратпарастлик сиёсатидан устун келиб, тангликдан чиқиб олишда, ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётини барпо этишда ва хўжаликларни бир-бирига яқинлаштиришда Ўзбекистон билан Россиянинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириши лозим.

Б. ҲАМИДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари.

ДИҚҚАТ: СУРОВ

ЭНГ ЁШ УМИДЛИ ФУТБОЛЧИ КИМ?

Футбол бўйича мамлакат чемпионати ҳам ниҳоясига етмоқда. Ғолиб ва совриндорлар, олий табақани тарк этадиган жамоалар аниқланмоқда. Ҳар ким меҳнатига яраша мукофот олади.

Чемпионатда ўзини кўрсатган жамоа ва спортчиларни медаллардан ташқари турли газеталар таҳририятлари таъсис этган қатор совринлар ҳам кутиб турганидан футбол мухлисларининг хабари бор, албатта. Жумладан, бизнинг газетамиз ушбу мавсумда мухлислару мутахассислар эътиборини илк бора қозонган энг кучли футболчига олий лигада биринчи йил ўйнаётган (дебютантга) атаб соврин ҳозирлаб қўйди. Соврин кимга насиб этиши эса муштарийларимизга боғлиқ.

Иқтидорли футболчилар нафақат пешқадамлар, балки мусобақада ўртамиёна қатнашган ёки кучлилар сафида ўз ўрнини сақлаб қолиш учун ҳаракат қилаётган жамоалар сафларида ҳам бўлиши табиий.

Кўпчилик назарига ушбу мавсумда олий табақада илк бор куч синаша бошлаган «Политотдел» командаси йигитлари Ғайрат Одилов, Олим Шокиров, Аваз Ҳошимов, ва уларнинг ўртоқлари, «Чирчиқ»дан Акмал Ҳошимов, «Сўғдиёна»дан Улуғбек Алматов каби футболчилар тушганини эътироф этиш билан бирга сиз, азиз муштарийларимизга мурожаат қилишни лозим топдик. Сизнинг фикрингизча, бу йил кимни йилнинг энг яхши ёш ўйинчиси деб аташ мумкин? Сиз бу мавсумда кимни футбол «юлдузи» сифатида кашф этдингиз?

Ўз фикр-мулоҳазаларингиз битилган мактубларни таҳририятимизга зудлик билан йўллашингизни илтимос қиламиз. Хатжилд устига «Футбол—93» деб ёзиб қўйсангиз.

Демак, мактубларингизни кутамиз!

КИК-БОКСИНГ — ЎЗБЕКИСТОНДА

Республикамиз спорт ташкилотлари сони яна биттага кўпайди. Адлия вазирлигида кик-боксинг федерацияси рўйхатдан ўтказилди. Федерациянинг режалари, кўзлаган мақсадлари ҳақида сўзлаб беришни федерация раҳбари Равшанбек ЖАМОЛОВдан илтимос қилдик.

— Спортнинг кик-боксинг тури юртдошларимизда ҳали етарли даражада тасаввур уйғотмаган. У ҳозиргача фақат чет эл фильмлари ва кўрсатувларидан лавҳалар орқалигина бизга маълум эди. Шарқ яккакурашларига ўхшаб кик-боксинг бизга асрлар қаъридан етиб келмаган. Ғарбда пайдо бўлганига ҳали унча кўп бўлмаган спортнинг бу тури яккакурашларнинг энг яхши жиҳатларини ўзида мужассам этган, зарбалар, каратэнинг айрим гўзал усуллари, таэквандо, таиландча ва европача бокснинг усулларидан фойдаланилади. Бу эса кик-боксингнинг нақадар жозибали, юқори савияли спорт тури эканидан далолат. Турнир ва мусобақалари, телеэкрандаги намойишлар ўз атрофига кенг шинавандалар оммасини тўплайди. Кик-боксинг, уни оммалаштириш билан шуғулланувчилар орасида дунёга машҳур кишилар анчагина. Фақат биргина исмни келтиришнинг ўзи кифоя қилса керак, деб ўйлайман. Чак Норрис афсонавий спортчи ва киноактёр. Кик-боксинг бўйича Халқаро Кенгаш вакили ва маслаҳатчиси.

Бизнинг асосий вазифа республикамизда спортнинг кик-боксинг тури билан шуғулланувчиларга шарт-шароитлар яратиб бериш ва уларнинг маҳоратларини жаҳон даражасига олиб чиқиш.

— Ўзбекистонда кик-боксинг федерациясининг тузилиши шунчаки номигагина, бошқалардан ортда қолмаслик учун қилинаётган иш эмасми?

— Асло! 1990 йилдаёқ Тошкентда собиқ СССР республикалари орасида биринчи бўлиб кик-боксинг бўйича турнир ўтказилган. 1992 йили илк бор Ўзбекистон биринчилигини ўтказдик. Бу мусобақаларда тўрт вазн тоифасида 40 дан ошиқ спортчи қатнашган эди. Тошкентликлар бу кунларни яхши эслаб қолишган бўлса керак. Мусобақалар ўтаётган давлат цирки биноси атрофидаги киролмай қолганлар, ичкарида бўш жой қидириб юрганлар қанча бўлган. Бугунга келиб Ўзбекистонда кик-боксинг билан икки мингдан ортиқ киши шуғулланади.

— Ушбу йил охирлагунга қадар қандай ишлар қилишга улгуришингиз керак?

— Энг аввало, Ўзбекистоннинг иккинчи чемпионатини ўтказишимиз керак. Чемпионат шу ойнинг иккинчи ярмида Тошкент Давлат цирки биносида бўлиб ўтади. 12 вазн тоифасида юз нафардан кўп спортчи қатнашишига имконият бор. Шу кунлари чемпионат доирасида таиландлик боксчилар билан кўргазмали беллашувлар уюштирамиз. Таиландликлар яқинда Тошкентда бўлиб, таклифимизни маъқулладилар.

Чемпионат иштирокчиларини аниқлаб олганимизча йўқ ҳали. Газеталарингиз орқали вилоятлардаги, Қорақалпоғистон Республикасидаги кик-боксинг билан шуғулланувчи барча спортчиларга мурожаат қилмоқчиман: Ўзбекистон II чемпионатида иштирок этиш масалалари бўйича 44-17-84 ва 44-32-00 рақамли телефонлар билан бизга боғланишингиз мумкин.

Ўйлайманки, бизга қўмакдош ҳомийлар ҳам ўзларини борликларини билдиришади.

Суҳбатдош:
Нодир МАҲМУДОВ.

«АЛИФБЕ» БОБО

Пойтахтдаги Лутфий номи билан аталувчи 254-мактабда яхши бир анъана бор: бу ерда ишлаётган ҳар бир ўқитувчи, у қайси синфга, қандай фандан дарс беришидан қатъий назар, ўқув йили арафасидаёқ ёзги таътилга қадар қиладиган ишини олдиндан билиб яшайди. Масалан, бу йил биринчи синф ўқитувчилари амалга оширадиган юмушлардан бири, бу Оқилжон ота Шарофиддинов таваллудининг 95 йиллигини кенг нишонлашдир.

— Оқилжон отани билмайдиган киши нафақат Ўзбекистонда, балки бутун Марказий Осиёда бўлмаса керак, — дейди мактаб директори Йўлчи Абдуллаев.

— Илк бор мактабга борган боланинг қўлига олган биринчи китоби, худди шу Оқилжон ота тамал тошини қўйган «Алифбе» дарслиги бўлади. Шу маънода Оқилжон ота Шарофиддинов нафақат биз ўқитувчиларнинг, балки «Алифбе»дан сабоқ чиқарган барча касбдаги кишиларнинг ҳам устозидир.

Директор беҳуда ҳаяжонланмаган экан. Устоз шарафига мактабда ўтказилган кеча бу ҳаяжон боисини яна бир карра таъкидлаб ўтгандек бўлди.

Саҳна пардаси кўтарилиши билан 3-синф ўқувчиси Ҳалима «Устозим» қўшиғини шу қадар берилиб куйладики, чапак чалган ҳам чалди, чалмаган ҳам. Сўнг биринчи синф ўқувчилари навбати билан «Алифбе»дан ўрганган шеър ва қўшиқларини тақдим этдилар. Улар ижросида намойиш этилган «Икки она», «Эчки болалари ва бўри», «Иноқ ҳайвонлар» каби эртаклар ҳам ўқитувчиларга, ҳам мактабга меҳмон бўлиб келган ота-оналарга завқ-шавқ бағишлади.

Кеча давомида мактаб ҳаваскорлик тўгараги аъзолари ўз санъатлари билан кичкинтойларга кўмаклашиб турдилар.

— Мен Оқилжон ота билан бир мактабда ишлаганман. У киши ҳар куни ишга 10-15 минут олдин келиб, ҳар бир ўқувчини бирма-бир кутиб олар, ҳол-аҳвол сўрар, дарслар тугагандан сўнг эса уларни мактаб ҳовлисига йиғиб, йўл ҳаракати қоидаларини эслатардилар. Болалар катта кўчадан ўтиб олишгандан сўнггина ҳотиржам бўлиб уйга қайтардилар...

Фахрий педагог, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Мақсуд Осимовнинг хотиралари ўқитувчиларга қанчалик таъсир этганини шу куниёқ сездим. Директор билан хайрлашиб, мактаб ҳовлисига чиққанимда, бошланғич синф ўқитувчилари ўз ўқувчиларини кузатиб, мактабга қайтишаётган эди...

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
фахрий педагог.

Келгуси сонда:

- БИР РУБОБНИНГ ИККИ ТОРИ.
- ФУРҚАТ ҲАҚИДА ЯНГИ МАЪЛУМОТ.
- БОҒЧАДАН ТОПИЛГАН...

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА

«ЎЗБЕК ТИЛИМ — ЖОНУ ДИЛИМ»

Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонасида ўтказилган тадбир ана шундай номланди. У ўзбек тилига давлат мақоми берилганлигининг тўрт йиллигига бағишланди. Шу куни элчихонада «Якшанба мактаби» ҳам тантанали суратда очилди.

— Бугун биз учун муштарак байрам, — деди Ўзбекистоннинг Россия Федерациясидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ю. Абдуллаев. — Тилимиз давлат мақомига эришган кунни нишонлаш билан бирга «Якшанба мактаби»ни ҳам очаяпмиз. Мактабнинг асосий вазифаси ва мақсади Москвада узоқ муддат яшаб, меҳнат қилаётган ҳамюртларимизни ва уларнинг фарзандларини, элчихона ходимлари ва хизматчиларини, барча қизиқувчиларни тилимиз, урф-одатларимиз, тарихимиз ва бой маданиятимиз сир-асрорларидан хабардор қилиб боришдан иборат.

Тил байрамида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Возненко иштирок этди.

Ф. ПАРПИЕВ.
Москва шаҳри.

МАКТАБГА ШОИР НОМИ БЕРИЛДИ

Хассос шоир, она юрт куйчиси Теша Сайдалиевнинг 60 йиллиги Сурхон диёрида муносиб нишонланмоқда. Шоир қисқа умр кўрган бўлсада, ёрқин ижоди билан юртдошлари қалбида ўчмас из қолдирди.

Юбилей муносабати билан унинг шеърлар тўплами нашр этиляпти. Шоир ўқиган Термиз шаҳридаги «Правда газетаси» номли мактабга Теша Сайдалиев номи берилди.

(ЎзА мухбири).

БИР ЙИЛ БЎЛДИ, КЕЛАСИ ЙИЛ ЯНА КЎРИШАМИЗ!

«Туркистон» муштарийлари яхши билишади. Бундан роса бир йил бурун 1992 йилнинг 3 ноябрида Тошкентда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари билан ёш ватандошларнинг биринчи халқаро анжумани ўз ишини бошлаган эди. Бир ҳафтадан зиёд давом этган бу оламшумул йиғинда тарих тақозоси билан дунёнинг турли бурчакларига тарқалиб кетган юртдошларимизнинг фарзандлари дийдорлашган эдилар. Улар ўз ота-боболари туғилиб ўсган тупроқни тавоф қилиш бахтига муяссар бўлганлар. Меҳмонлар ўз юртдошлари ҳаёти, мустақилликка эришган она Ўзбекистоннинг ҳозирги ўю ташвишлари, олиб борилаётган ишлар билан баҳолиқудрат танишиш имконига эга бўлган эдилар.

Анжуманда дунёнинг 22 мамлакатидан келган юздан ортиқ ватандошлар йиғилишганди. Орадан ўтган бир йил бу учрашувлар шунчаки эҳтирос ва ҳаяжонли дақиқалардангина иборат бўлмасдан, ўз амалий натижаларини бераётганини кўрсатди. Анжуманда қатнашган ёш ишбилармон — ватандошларимиз билан иқтисодий ва тижорат ҳамкорликлари ўрнатилмоқда. Анжуман ташаббускори бўлган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси эса бир неча хорижий мамлакатлар, шу жумладан АҚШ, Покистон, Франция, Саудия Арабистони, Шимолий Корея, Малайзия мамлакатлари ёшлари билан дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйишди. Бу алоқалар натижасида ёшларимизга дунёни таниш, унинг олди мамлакатлари фан ва маданият ютуқларидан баҳраманд бўлиш ва шу йўл билан мустақиллигимизни янада бўй кўрсатишида хизмат қилиш имкониятлари очилмоқда.

Анжуман ниҳоясида унда иштирок этган барча ватандошлар зўр мамнуният ва қониқиш ҳисси билан бу хайрли тадбирни ҳар икки йилда ўтказиб туришга аҳдлашгандилар. Ўшанда дунёнинг турли жойларида яшаётган, лекин фикри-зикри Ўзбекистонда бўлган ватандошлар «насиб қилса яна икки йилдан кейин кўришамиз» деб хайрлашганди. Биз фурсатдан фойдаланиб, бу хайрли анжуманни ташкил этган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасидаги дўстларимизга келгуси йил бўладиган навбатдаги ватандошлар учрашувини ташкил қилишнинг машаққатли ташвишларида кучқувват тилаймиз.

Бош муҳаррир: Ғаффор ҲОТАМОВ.

Таҳрир ҳайъати: М АБДУСАМАТОВА, А. АҲМЕДОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), З. МАМАДАЛИЕВ, Ж. РАЗЗОҚОВ, К. РАҲИМОВ, З. РИХСИЕВ (масъул котиб); С. РУСТАМОВ, Б. ЮСУПОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г-643 58353 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 23.30 да.